Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 62 (6. 851) 1989 йил 15 март, чоршанба Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

● Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети КПСС Марказий Комитетининг миллатлараро муносабатларни такомиллаштиришга бағишланган Пленумига тайёргарлик тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Шу ҳақда батафсил ҳисобот бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

● Газеталарнинг саҳифаларидан 13 март куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. М. Чебриков раислигида бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитети Ҳуқуқий сиёсат масалалари комиссиясининг мажлиси ҳақида ҳисобот ўрин олган.

● Марказий ва республика газеталарида «Иттифоқдош республикаларда уларнинг суверен ҳуқуқларини кенгайтириш, ўз-ўзини бошқариш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш асосида экономика ва социал соҳага раҳбарликни қайта қуришнинг умумий принциплари лойиҳаси тўғрисида» СССР Олий Совети Президиумининг қарори ҳамда мазкур лойиҳанинг тексти эълон қилинган.

●«Катта аҳамиятга молик воқеа» — «Правда» газетасининг биринчи саҳифасида берилган шу сарлавҳали долзарб мавзудаги мақола бугун ўз ишини бошлайдиган КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумига бағишланган.

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

● ЛОНДОН. Шимолий Ирландиядаги Тирон графлиги яқинида жойлашган Кастлдерг ҳарбий базаси ёнида топилган катта бомбани зарарсизлантириш учун Британия армияси сапёрларига салкам 12 соат зарур бўлди. Олстер қуролли полициясининг хабар беришича, портловчи модданинг умумий вазни 750 килограмм бўлган. Британия сапёрлари Шимолий Ирландияда ҳали бу қадар катта бомбани зарарсизлантиришмаган эди.

● ГАВАНА. Сальвадор қўзғолончилари ҳукумат қўшинлари позицияларига неча бор ҳужум қилдилар ва мамлакатнинг турли районларида пистирма қўйдилар. Натижада, ўлганлар ва ярадорлар бўлиб, душман 25 кишисидан ажралди. Қўзғолончиларнинг «Венсеремос» радиостанцияси хабар қилишича, Фарабундо Марти номли миллий озодлик фронти жангчилари Усулутан департаменти шимолида, Берлин аҳоли пункти атрофида Дуарте армиясининг 7 нафар солдат ва офицерини ўлдирганлар. Сальпресс—нотисаль агентлигининг хабар қилишича, партизанлар шимолий Чалатенанго департаментининг Ла—Лагуна қишлоғида ўрнатган пистирма «Атлакатль» сараланган батальони газандаларидан 6 кишини сафдан чиқарган.

● БОНН. ГФРнинг энг йирик шаҳарларидан бири бўлган Франкфурт—Майнда якшанба куни нацизмга қарши ўтказилган намойишда 3 мингга яқин киши қатнашди. Намойишчилар шаҳар муниципалитетига неонацист миллий демократик партиядан депутатлар сайланишига қарши норозилик билдирдилар, мазкур партия миллий бидъатларни қўзғатиб, мамлакатдан барча чет эллик ишчиларни чиқариб юборишни талаб қилмоқда.

● МАДРИД. Мамлакатга яширин тарзда олиб кириш вақтида полиция маҳкамалари томонидан қўлга туширилган кокаин миқдори бўйича Испания Ғарбий Европа мамлакатлари ўртасида биринчи ўринни эгаллаб турибди.

Эълон қилинган маълумотларга кўра, мамлакатда 1988 йилда жами 3.443 килограмм кокаин мусодара қилинди, бу шу давр мобайнида Франция, ГФР, Голландия, Италия ва Португалияни қўшиб ҳисоблаганда мусодара қилинган кокаиндан кўпдир.

Куни кеча наркотик моддалар контрабандасига қарши курашувчи Испания инспекцияси бир неча юз килограмм кокаинни қўлга киритди, бу қора дори Мадрид яқинидаги Барахас аҳоли пунктидаги мева омборига келтирилган бўлиб, кокаин кокос ёнғоқлари ичига яшириб қўйилган экан.

● ТОКИО. Американинг ҳарбий ахборот манбаларига асосланиб, Киодо Цусин агентлиги қуйидагиларни хабар қилди: шу яқин орада Япониянинг Окинава оролида жойлашган Узоқ Шарқдаги энг катта Кадена авиабазасида Американинг АВАКС системаси билан жиҳозланган яна бир ҳарбий самолёти пайдо бўлади. АВАКС системаси билан жиҳозланган жанговар машиналар Қўшма Штатларга бутун Жануби—Шарқий Осиё ва Океанияда «эҳтимол тутилган душман» устидан назорат қилмоқда.

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

Қишлоқ ёрдам кутяпти

Озиқ-овқат таъминоти ҳар бир тошкентликни қизиқтирмоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари бу борада бизга катта ёрдам кўрсатишяпти. Хўш, шаҳарликларнинг ўзлари-чи? Ҳатто пиёз, янги кўкатларгача бозордан ё дўкондан сотиб олишга ўрганиб қолдик (ёки шунга мажбур бўляпмиз). Наҳотки уни ўзимиз етиштира олмасак. Ёки бунга имкониятимиз йўқми? Махсус мухбиримиз Ҳ. Икромовнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг савдо ва хизмат кўрсатиш соҳалари агросаноат комплексига қарашли корхоналар ишини назорат қилиш ва мувофиқлаштириш бўлимининг мудири С. Имомов билан суҳбати ана шу оддий, аммо ҳаётий мавзудан бошланди.

— Шаҳарда бунга имконият ҳозирча етарли деб бўлмайди,— деб сўз бошлади у, — кўпчилик аҳоли кўп қаватли уйларда истиқомат қилишади. Табиийки, уларда бунга имконият йўқ ҳисоби.

— Ҳовлиларда-чи?

— Ҳовлили уйларда бирмунча имкон бор, албатта. Аммо уларда ҳам бу борада қилинаётган ишлар етарли эмас. Мана бултурдан шаҳримизда истаганларга ер участкалари берила бошландики, бу яхши тадбир кўпчиликни қувонтирмоқда. Бу тадбир нечоғлик амалга оширилаётгани бугун ҳаммани қизиқтираётгани табиий ҳол. Масалан, кўпқаватли уйлардаги квартирасини бир ой ичида топшириш юзасидан шартнома тузган 4 ва ундан ортиқ аъзоси бўлган оилаларга 6 сотихдан ер участкаси берилмоқда. Ёки айтайлик, квартира олиш навбати келган оилалар ҳам кўп қаватли уйдан олишни хоҳламасалар, янги ер участкаси олишлари мумкин. Биринчи навбатда эса эски уйлари бузиладиган оилаларга ер участкалари ажратилмоқда. Ҳозиргача мингдан зиёд оила янги ерлардан участкалар олишди.

— Ўрни келганда яна шундай саволга жавоб берсангиз: шахсий уйларда боқилаётган молларга аралаш озуқалар бериш тартибга солинганми?

— Ҳа, бериляпти. Аммо бундай оилалар ҳали оз. Уйда мол боқаётган кишилар бир нарсани унутмасликлари керак. Масалан, айрим кишилар аралаш озуқа таъминотидан бошқа мақсадда фойдаланишади, яъни молларни семиртириб сўйгач, унинг гўштини коопторг қабул пунктига топшириш ўрнига бозорга олиб чиқиб сотишади. Бу нотўғри. Бу фойда кетидан қувиш. Аралаш озуқа билан таъминланган оилалар сўйилган гўштни коопторг қабул пунктларига топширишлари керак. Улуғ Ватан уруши инвалидларининг уйларида боқилаётган молларга ҳам аралаш озуқа берилмоқда. Хуллас, ким агар Озиқ-овқат программасини бажаришга қўлидан келган ҳиссани қўшмоқчи бўлса, уларга етарли, шарт-шароит яратиб бериш керак. Аввало, бунинг учун ҳар бир тошкентликнинг ўзида шунга иштиёқ бўлиши керак.

— Шаҳарнинг Озиқ-овқат программасида яқин орада, яъни бу йил ва келгуси йилда қандай тадбирларни амалга ошириш мўлжалланяпти?

—Аввало шуни айтиш мумкинки, шаҳар Совети ижроия комитетида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш юзасидан 1995 йилгача аниқ программа тузилган. Шунинг ичида 1989—1990 йилларнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаларига биринчи галда эътибор қаратилмоқда. Шаҳар аҳолисининг қанча чорвачилик ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари истеъмол қилиши ва ялпи маҳсулот тайёрлаш ўрганиб чиқилмоқда.

— Шаҳардаги саноат корхоналари коллективлари ҳам Озиқ-овқат программасини бажаришга сафарбар этиляптими?

— Бўлмаса-чи! Тошкент шаҳри ва Тошкент области саноат корхоналари белгиланган ана шу программага мувофиқ Тошкент область агросаноат комитетига қарашли озиқ-овқат саноати учун ҳар йили нoстандарт ускуналар ва эҳтиёт қисмлар тайёрлаб беради. Масалан, Тошкент асбобсозлик заводи, Тошкент сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Тошкент ёғ-мой комбинати учун зарур бўлган намуналар бўйича эҳтиёт қисмлар ва узеллар тайёрлайди.

— Йирик машинасозлик корхоналари ҳам бу ишга жалб этиладими?

— Ҳа, чунончи В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Подъёмник», «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Компрессор» заводи ва бошқа йирик саноат корхоналари шулар жумласидандир. Янада аниқроқ айтадиган бўлсак: «Узбекхлопкомаш», «Таштекстильмаш», резина-техника буюмлари заводлари Қибрайдаги салқин ичимликлар комбинатига, «Тошкентпиво» ишлаб чиқариш бирлашмасига, «Тошкентвино» комбинатига, Тошкент сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасига зарур бўлган намуналар бўйича эҳтиёт қисмлар ва узеллар етказиб беради. Шундай қилиб, кўряпсизми, Озиқ-овқат программасини бажаришга саноат ходимлари ҳам ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшадилар. Мен бу ўринда уларнинг қишлоқ районларига оталиқ ёрдами ҳақида тўхталиб ўтирмадим.

— Бу оқшомхонларимизга маълум. Айтингчи, «Қишлоқ соатлари» ўтказилиб турилибдими?

— Ўтганда қандоқ! Ҳар ойда икки мартадан ўтяпти. Ҳозиргача 5 марта ўтди. Унга Тошкент шаҳри ва областининг район ижроия комитетлари раислари таклиф этилиб, ҳал этилиши зарур бўлган муаммолар ҳақида фикрлашиб олиняпти. Бу йўналишдаги ишни яна давом эттириш ниятидамиз.

26 март—СССР халқ депутатлари сайлови куни

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ПАЛЛАДА

Ҳозир СССР халқ депутатлигига сайловлар ҳал қилувчи паллага кирди. Депутатликка номзодларнинг ўз сайловчилари билан учрашувлари бундан далолат бериб турибди. Овоз беришдан олдин депутатларнинг программаларини учрашув қатнашчилари синчиклаб таҳлил қилмоқдалар, унга танқидий нуқтаи-назар билан ёндошмоқдалар. Ана шундай сайловолди учрашувларидан бири 596-Тошкент—Акмал Икромов территориал сайлов округидаги 23/63-сайлов участкасида бўлиб ўтди. Шу куни сайловчилар ўз номзодлари — Йўлдош Акбаров ва Қодир Фозилхўжаев билан учрашдилар.

— Қуруқ ваъдалар, амалга ошмайдиган программа ҳеч кимга ёқмайди, — дейди сайлов участкаси секретари Ф. А. Соқиева. — Ҳар бир овоз берувчи граждан амалий иш, аниқ ҳаракат тарафдори.

Учрашувда худди шундай бўлди. Сайловчиларнинг талаблари қатъий: яшаш шароитларини яхшилаш, транспорт ҳаракатини изга солиш, Озиқ-овқат программасини бажариш соҳасида сиз нима қилмоқчисиз?

Депутатликка номзод ўртоқлар ҳар бир саволга батафсил жавоб беришга ҳаракат қилдилар.

— Авваллари учрашувлар бундай ўтмасди,— деди А. Ўрмонова. — Депутатликка номзод ўртоқларнинг иккови ҳам ўзларининг программаларида ҳозирги кундаги долзарб муаммоларни ҳал қилишга бел боғлаганлар. Бу бизни жуда қувонтиради.

— Депутат бўлиш — фақатгина шараф ёки обрў эмас, — дейди 2-автопарк ҳайдовчиси Йўлдош Акбаров, — айни пайтда у халқ учун хизмат қиладиган ваколатли шахсдир. Шундай экан, ҳар бир наказни бажариш — депутатлар учун қонун.

Фотомухбиримиз Т. Каримов суратга туширган лавҳаларда ана шу учрашув лаҳзалари ўз аксини топган.

Уйсозлар ғайрати

◎ 7-«ҚУЙЛИҚ» турар жой массиви аҳолиси қисқа фурсатда 396 оилага кўпайди.

Бу «Ташгорстрой» территориал-қурилиш бирлашмасига қарашли 1-уйсозлик комбинатининг 2-монтаж бошқармаси ва мазкур комбинатнинг 3-пардозлаш ишлари бошқармаси коллективларининг ғайрат ва шижоати туфайлидир.

Коллектив қисқа фурсатда 4 та 72 ва бир 108 квартирали турар жой биноларини фойдаланишга топширди. Ойнаванд лоджиялардан иборат, катта оилаларга мўлжалланган бу бинолар хонадон соҳибларига манзур бўлди.

РЎЙХАТЛАРНИ СОЛИШТИРИШ БОШЛАНДИ

СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги Қонунга мувофиқ Тошкент шаҳрининг барча сайлов участкаларида ҳамма танишиб чиқиши учун сайловчиларнинг рўйхатлари осиб қўйилди.

Участка сайлов комиссиялари сайловчиларни рўйхатлар билан танишиб, сайловчилар ҳақидаги маълумотлар тўғри-нотўғри қайд этилганини текширгани таклиф қиладилар.

Участка сайлов комиссиялари соат 10.00 дан 21.00 гача ишлайди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Идеология комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия ўз фаолиятининг асосий йўналишларини муҳокама қилди. Фикрлашувлар чоғида қайд этиб ўтилганидек, комиссия партиянинг программавий йўл-йўриқларига, КПСС Марказий Комитетининг қарорларига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг келгусидаги иш планларига мувофиқ ижтимоий онгни ривожлантиришнинг республика интеллектуал, маънавий потенциалини активлаштиришнинг, жамиятда содир бўлаётган жараёнларга идеологик таъсир ўтказишда партия ташкилотлари ролини оширишнинг долзарб муаммоларини ўрганиши лозим бўлади. Ана шу асосда ижтимоий ривожланишдаги сифат ўзгаришларини назарий жиҳатдан таъминлаш, мафкуравий, сиёсий-тарбиявий ишлар самарадорлигини ошириш, партия комитетлари сиёсий раҳбарлик усулларига ўтаётган шароитда бу ишнинг мазмунини бойитиш ҳамда унинг форма ва методларини такомиллаштириш масалалари хусусидаги таклифлар ишлаб чиқилмоқда.

Муҳокама чоғида комиссия ишининг устун йўналишлари белгиланди. Булар — партия комитетларининг мафкуравий иш услубини янгилаш йўлларини, ёшлар билан тарбия ишини кучайтириш, оммавий ахборот воситалари ишининг самарадорлигини ошириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш, миллатлараро муносабатлар, тил, байрамлар ва маросимларни ташкил этиш муаммоларига доир концепцияни шакллантиришдир.

Мажлис қатнашчилари комиссиянинг 1989 йилги иш планини тасдиқладилар ҳамда комиссияда ўрганилиши лозим бўлган конкрет масалаларни белгиладилар. Булар орасида партия комитетларининг ташаббускор бирлашмалар билан ишлаши тўғрисидаги, жамоатчилик фикрини ўрганиш ҳақидаги, туб иқтисодий ислоҳотни идеологик жиҳатдан қўллаб-қувватлаш формаларидан уларнинг фойдаланиши тўғрисидаги, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда халқ байрамларининг, революцион, жанговар байрамлар ва меҳнат байрамларининг ролини такомиллаштириш ҳақидаги масалалар бор.

Комиссия меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг долзарб муаммоларини ўрганиш, тегишли тавсияларни ишлаб чиқиш борасида муаммоларни таҳлил этадиган ишчи группаларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди. Партия активлари, олимлар ва мутахассислар шу группаларнинг ишига кенг кўламда жалб этиладилар.

Идеология комиссияси ишчи группасининг тил муаммоларини ўрганишга доир фаолияти тўғрисида Э. Юсуповнинг ахбороти тингланди.

Комиссиянинг мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида фан ва маданият арбоблари билан бўлиб ўтган учрашув якунлари кўриб чиқилди. Бундай учрашувлар партия органларининг ижодкор зиёлилар билан ўзаро фойдали мулоқотини, қалин алоқаларини йўлга қўйишга кўмаклашиши, республика социал-иқтисодий ва маданий турмушининг барча соҳаларидаги кўпдан-кўп муаммоларни фикрларнинг социалистик хилма-хиллиги руҳида муҳокама қилиш имконини бериши қайд этиб ўтилди. Бундай учрашувларни «Қайта қуриш мактаби» доирасида мунтазам учрашувларга айлантиришга қарор қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг ректори Ш. О. Алимов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. Ш. Беккулбекова, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси Н. Ё. Ғойибов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети идеология бўлимининг мудири Ш. С. Зиёмов, ёзувчи К. Нўъмонов (Яшин), «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори Ш. Ниёзов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. Салоҳиддинов, «Тошкент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг станокчиси В. И. Таранторова, Ўзбекистон ССР маданият министри Ў. Р. Умарбеков сўзга чиқдилар.

Комиссия мажлиси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов раислигида ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Идеология комиссиясида

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИ ТИЛ МУАММОЛАРИНИ ЎРГАНУВЧИ ИШЧИ ГРУППАСИНИНГ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА

Республика матбуотида илгари маълум қилинганидек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг идеология комиссияси ҳузурида республика тил муаммоларини ўрганувчи ишчи группа ташкил этилди. Группа составига ўзбек ва рус тиллари ҳамда адабиёти соҳасидаги етакчи олимлар ва мутахассислар, жамиятшунослар, партия ва совет ходимлари кирдилар. Ишга республикадаги барча гуманитар, жамиятшунослик соҳасидаги илмий-тадқиқот муассасалари, олий ўқув юртларининг бир қанча кафедралари жалб этилди.

Ишларнинг аҳволини янада чуқурроқ аниқлаб олиш мақсадида марказий, республика ва район газеталарида ана шу мавзуда эълон қилинган мақолалар, ишчи группа номига келаётган кўпдан-кўп мактублар таҳлил этилди, Ўзбекистон олимларининг илмий тадқиқотларига оид материаллар умумлаштирилди. Группа аъзолари жойларга бориб, бу масалада Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда амалга оширилаётган ишларни ўрганиб чиқдилар.

Шу бугунгача ишчи группа номиға 900 тадан ортиқ хат, шу жумладан, коллектив бўлиб ёзилган хатлар келди. Ана шу хатларнинг аксариятида мамлакатда ва республикада КПСС Бутуниттифоқ XIX конференциясининг миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш, барча миллатлар меҳнаткашларининг миллий-маданий эҳтиёжларини янада тўлиқроқ қондиришга оид қарорлари асосида мамлакатда ва республикада амалга оширилаётган тадбирлар маъқулланади, тил муаммоларини тўғри ҳал этиш, шу асосда барча халқлар маданияти, адабиёти, санъатини ривожлантириш, қайта қуриш жараёнларида уларнинг дўстлигини мустаҳкамлаш, фаоллигини ошириш зарурлиги таъкидланади. Коллектив бўлиб ёзилган хатларнинг кўпгина муаллифлари кейинги ўн йилликлар давомида ўзбек тилининг ижтимоий вазифалари чекланганлиги, муассасалар ва корхоналарда, маиший хизмат, медицина, фан ва маданият, транспорт ва алоқа соҳаларида, кўчаларни безашда ҳамда шу сингариларда ундан фойдаланишдаги мавжуд нуқсонлар тўғрисида куюниб ёзадилар. Хусусан ишчилардан Б. Раҳимов, Ш. Каримов ўртоқлар ва бошқалар шу ҳақда ёзишади. Улар кинотеатрларда ҳам ўзбек тилидаги фильмлар кам намойиш қилинишини айтадилар. Қарши Давлат педагогика институтининг ўқитувчилари Т. Нафасов, Д. Тўраев ўртоқлар, студентлардан Х. Муқимова ва С. Мўминовалар олий ва ўрта ўқув юртларида ўзбек тилида дарс беришни кенгайтириш ва яхшилаш, ўрта мактаблар учун ўзбек тилига оид янги дарсликлар яратиш зарурлиги, рус мактабларида ўзбек тилини ўқитишни яхшилаш тўғрисида ёзадилар.

Меҳнаткашларнинг хатларида кўпдан-кўп шунга ўхшаш бошқа мисоллар келтирилади. Шу муносабат билан турмуш фаолиятининг барча соҳаларида ўзбек тилининг ролини оширишга қаратилган таклифлар ўртага қўйилади. Муаллифлар қонун йўли билан ўзбек тилига республиканинг давлат тили статуси берилишини таклиф этадилар.

Чунончи, Тошкент шаҳрининг Чилонзор районидаги Тинчлик маҳалласи аҳолиси Марказий Комитет комиссиясининг ишчи группасига йўллаган ўз мактубида шахсга сиғиниш ва турғунлик даврида миллий масалада ҳам йўл қўйилган қонун бузилишларини бартараф этиш чоралари кўрилаётганлиги ҳақида ёзадилар. Шундай шароитда, уларнинг фикрича, ўзбек тилига давлат статусининг берилиши социалистик давлатимизнинг ўзбек халқини, унинг анъаналарини, байрамлари, расм-русумларини янада ва ҳар томонлама ривожлантириш тўғрисидаги ғамхўрлигининг ёрқин намунаси бўлади.

Бошқа бир гуруҳ хатлар ҳам борки, уларнинг муаллифлари кўп миллатли республикамиз турмуши учун нормал шарт-шароитни таъминлаш мақсадида ўзбек тилига ҳам, рус тилига ҳам давлат тили статуси бериш зарурлигини айтадилар. Кўпгина мактубларга хос хусусият шуки, уларда рус тилининг миллатлараро алоқа воситаси сифатида жаҳон фани ҳамда маданияти ютуқларини ўрганишдаги шубҳасиз аҳамияти ҳамда ўрни таъкидланади.

Вобкент районидан ўртоқ И. Муродова, жумладан, қуйидагиларни ёзади: «Бизнинг Кумушкент қишлоғимизда етти миллат вакиллари яшайди. Уларнинг ҳаммаси она тили билан бир қаторда ўзаро алоқа воситаси сифатида рус тилидан кенг фойдаланади. Рус тили СССР халқларининг маданиятини, тарихини, турмуш тарзини ўрганишда, илғор тажриба билан танишишда катта ёрдам бермоқда. Ҳар бир киши ўз она тили билан бир қаторда рус тилини ҳам билишини ғоят муҳим, деб ҳисоблайман.»

Ишчи группа ўз фаолияти давомида ўзбек тилидан фойдаланиш соҳасини кенгайтириш, миллий—рус икки тиллилигини, республикада истиқомат қилувчи барча халқлар тилларини ривожлантиришни таъминлашга қаратилган бир қанча таклифлар киритди. Уларнинг бир қисми ҳозирдаёқ амалга оширилмоқда. Чунончи, ўзбек тилини мустақил ўрганиш, ўзбекча-русча, ўзбекча-русча-тожикча гаплашув қўлланмалари, эски ўзбек графикасини ўрганишга оид қўлланмалар, ўзбек ва рус тилларини мустақил ўрганувчилар учун видеофильмлар яратиш соҳасида ишлар олиб борилмоқда. Дарслар рус тилида олиб бориладиган ўрта мактабларда ўзбек тилини ўқитиш, уни биринчи синфдан бошлаб ўрганиш ва ўзбек тили бўйича битириш имтиҳонларини жорий этиш учун дарс соатларини кўпайтириш тўғрисидаги масала ҳал этилди.

Олий ўқув юртларида зарур ҳолларда табиий-техник профилдаги фанларни ўзбек тилида ўқитишга ўтилмоқда. Бир қанча шаҳарлар ва районларда кўчалар ҳамда уй-жой массивларига ном қўйиш масалаларини кўриб чиқиш учун топономия комиссиялари тузилди. «Ўзбек тили» республика комплекс программасини ишлаб чиқиш ниҳоясига етказилмоқда.

Ишчи группа номига мактублар ҳамон келмоқда. Уларда ўртага қўйилган таклифларни умумлаштиришга оид ишлар тугагандан кейин республика турмуш фаолиятининг барча соҳаларида ўзбек тилининг ролини янада ошириш, миллий — рус икки тиллилигини, Ўзбекистонда яшовчи халқлар ва миллий группалар тилларини ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги якунловчи ҳужжат лойиҳаси тил тўғрисидаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш учун ва ўз-ўзидан равшанки, ана шу қонун лойиҳасини кенг умумхалқ муҳокамасига қўйиш учун Марказий Комитет идеология комиссиясининг муҳокамасига қўйилади.

Тўла хўжалик ҳисоби: муаммо ва ечимлар

Соф даромад эвазига

Тошкентдаги «Комфорт» мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси республика маҳаллий саноатининг етакчи корхоналаридан ҳисобланади. Бу ерда асосан ошхона гарнитурлари ишлаб чиқарилади. Бирлашма асосий заводдан ташқари Бағдод ва Шаҳрисабздаги иккита филиалга эга.

«Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмаси ўтган йилдан буён тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини молиявий таъминлаш методи асосида иш юритяпти. Ўтган йил якунлари янги иш методининг афзалликларини амалда намойиш этди. Бирлашманинг товар маҳсулот топшириш плани ортиғи билан адо этилди. Шунингдек, корхонанинг илғор иш методлари ҳисобига соф даромад олиш планини 416 минг сўмга етказганлиги ҳам қувончли, албатта.

Бу фонддан министрлик кўрсатмасига биноан иқтисодий рағбатлантириш соҳасига катта маблағ ажратилди. Ҳа, айнан министрлик кўрсатмасига биноан! Хўжалик ҳисобида корхона ўз ишига ўзи хўжайин деб такрорлаймиз. Лекин мазкур корхонада юқоридаги каби кўрсатмалар асосий ўринни эгаллаётганлигини нима билан изоҳлаш мумкин?

— Бизнинг министрлик, — дейди корхона бош экономисти М. С. Усмонов, — қолоқ, зарар кўрадиган корхоналарни бизнинг даромадимиз билан қоплашга қарор қилганга ўхшайди. Биз эса ўз маблағларимиздан ўзимиз тўла фойдалана олиш имкониятига эга бўлмай қоляпмиз. Ўтган йили ишчиларимиз учун 32 квартирали турар жой биноси қуришни бошлаб қўйгандик. Унинг смета баҳоси 420 минг сўмни ташкил этади. 250 минг сўмни дам олиш зонаси қурилишига сарфладик. Социал, маданий ва маиший объектлар ҳақида сўз юритаётганимизда 120 ўринли ошхона ишга туширилганини ҳам айтиб ўтишимиз керак. 0,4 гектар майдонни эгаллаган теплицада лимон, бодринг, помидор ва кўкатлар етиштириляпти.

Буларнинг ҳаммаси соф даромад эвазига амалга ошириляпти. Соф даромад олиш ва план-топшириқларини ортиғи билан бажаришга бирлашманинг 5-цехи ўзининг муносиб ҳиссасини қўшяпти. Мазкур металлолитография цехида қуруқ маҳсулотлар учун металл идишчалар тайёрланади. Цехда Германия Федератив Республикасининг махсус идишларга безак туширувчи линияси ишлаб турибди. Шунингдек, заводнинг ўз кучи билан тайёрланган ностандарт машиналар ҳам бугун ишчилар оғирини енгил қиляпти.

Маҳсулотларни оммавий равишда ишлаб чиқаришга жорий қилишдан олдин унда баъзи нуқсонларга йўл қўймаслик мақсадида тажриба партиясини жорий қилиш амалда яхши самара беряпти. Бу операцияни адо этувчилардан бири Владимир Тихонов тажриба-безак тушириш машинасида меҳнат қилади. У ойлик план-топшириқларини мунтазам равишда 110—112 процентга адо этиб келяпти.

Цех бошлиғи Р. Ёқубов безак туширувчи В. Тихоновни пешқадам ишчи, коллектив иши учун жонкуяр эканлигини алоҳида таъкидлайди.

Қолипловчи Насиба Аъзамова ҳам 5-цехнинг илғорларидан. Ҳар сменада пешқадам ишчи 2,5 мингга етказиб махсус банкалар тайёрлаяпти. У топширилаётган маҳсулотларнинг аъло сифатли бўлишига астойдил интиляпти. Насиба хўжалик ҳисоби шароитида ҳар бир ишчининг самарали меҳнатидан бутун коллектив манфаатдорлигини ва якуний натижалардан эса ҳар бир ишчи манфаатдорлигини яхши тушунади.

«Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмасида хўжалик ҳисобининг жорий этилиши муваффақият гарови бўлаётганлиги бугун ҳеч ким учун сир эмас.

У. УСМОНОВ.

СУРАТДА: 5-цех ишчиси Насиба Аъзамова.

Автор фотоси.

ВАТАНИМИЗНИНГ ХАРИТАДАГИ ТАСВИРИ

Иттифоқ геодезия, топография ва картографиясининг ривожланиши В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейин В. И. Ленин мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, социализм ғояларини тарғиб қилиш, аҳолининг ўсиб бораётган маданий эҳтиёжларини қондириш, мамлакат мудофаа қобилиятини ошириш мақсадида унинг территориясида картографик — геодезик тадқиқотларни кенг кўламда, планли равишда ҳамда бу ишларни илмий асосда ривожлантиришга катта аҳамият берди.

В. И. Ленин 1919 йил 15 мартда Халқ Комиссарлари Советининг «Олий геодезия бошқармасини ташкил этиш тўғрисида», деган тарихий Декретга имзо чекди (ҳозирги СССР Министрлар Совети ҳузуридаги геодезия ва картография бош бошқармаси).

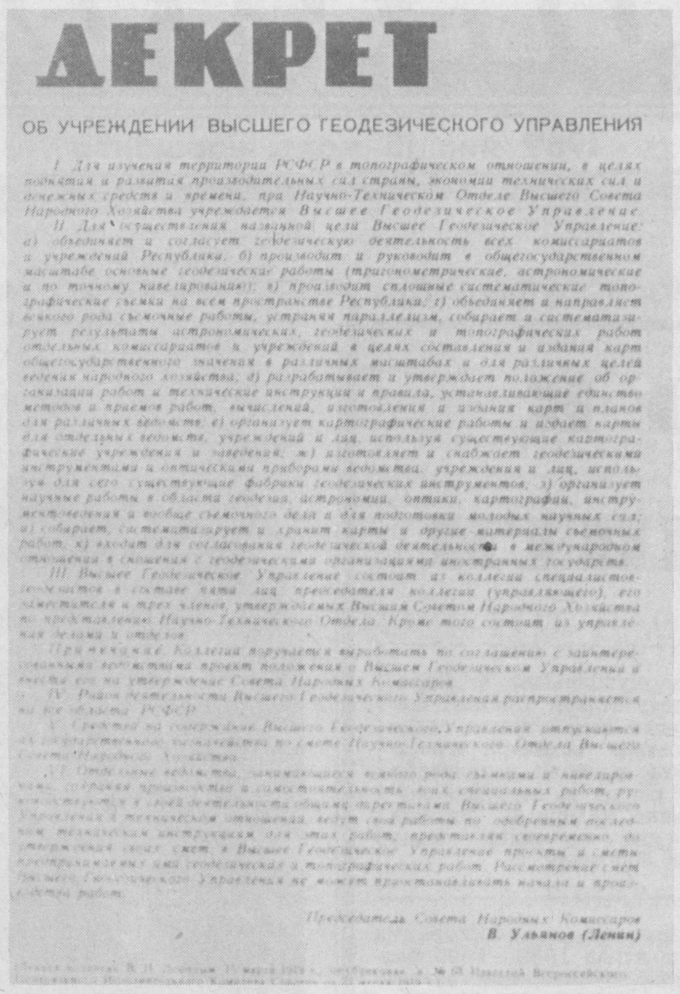
ДЕКРЕТ

ОБ УЧРЕЖДЕНИИ ВЫСШЕГО ГЕОДЕЗИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ

Председатель Совета Народных Комиссаров
В. Ульянов (Ленин)

Декретда бошқарманинг асосий вазифаси «Мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш мақсадида РСФСР территориясини топографик жиҳатдан ўрганиш...» эканлиги таъкидланган. Бошқармага мамлакатда бу соҳадаги бажарилаётган ҳамма илмий ва амалий ишларни ўзаро бир-бирига мувофиқлаш; систематик топографик съёмкаларни ташкил қилиш, халқ хўжалиги ва мамлакат мудофааси учун зарур бўлган давлат хариталарини тайёрлаш, бу соҳадаги ишларни ягона инструкция ва методлар асосида олиб бориш ҳамда унинг натижаларини бир жойга тўплаш, системага солиш ва сақлаш, бу соҳада юқори малакали мутахассис кадрларни тайёрлаш ва илмий тадқиқот ишлари билан шуғулланиш каби муҳим вазифалар топширилди.

Декрет ва бу соҳадаги ишларни ривожлантириш мақсадида чиқарилган яна бошқа бир қанча декрет, қарор ва кўрсатмалар мамлакатимиз территориясини ўрганишда программа бўлиб хизмат қилди. 1920—1921 йилларда В. И. Ленин томонидан дастлабки иттифоқ ва дунё географик атласларини яратиш ва чоп этиш бўйича ёзилган хатлар совет картографиясининг методологик пойдеворига асос бўлди ва унинг ғоявий, илмий ва сиёсий асосини белгилаб берди. Бу хатлардан барча картографик асарлар (асосий қисми картографик тасвир бўлган) учун муҳим бўлган қуйидаги асосий принциплар (қоидалар) келиб чиқади, чунончи мазмунининг тўлалиги ва бир бутунлиги, воқеа ва ҳодисаларга (объектларга), улар ўртасидаги мавжуд алоқадорлик, боғлиқлик ва қарама-қаршиликларни кўрсатган ҳолда атрофлича картографик тасвир бериш ҳамда уларни тарихий ривожланишда акс эттириш, маълумотларни характерли муддатларга боғлаш ва уларнинг замонавий бўлишини таъминлаш ва улар ичида энг асосийларини саралаб ажратиб олиш ҳамда уларни кўргазмали ва тушунарли қилиб тасвирлаш кабилардан иборат.

1920 йили В. И. Ленин ташаббуси билан ГОЭЛРО планига бағишланган биринчи иқтисодий ва сиёсий маъмурий хариталар тузилди. Юқори малакали мутахассис кадрлар тайёрлаш мақсадида махсус институт ва ўрта техника ўқув юртлари ташкил этилди.

Ўтган 70 йил мобайнида мазкур Декрет асосида Ватанимиз территориясида бу соҳада амалга оширилган ишларнинг миқёси ва аҳамияти жуда катта бўлди. Натижада мамлакатимиз ўз территориясини топографик жиҳатдан ўрганиш ва бу соҳадаги қилинган ишларнинг ҳажми ва салмоғи бўйича дунёда биринчи ўринга чиқиб олди. Чунончи, 1940 йили профессор Ф. Н. Кроссовский раҳбарлигида Ер эллипсоидининг (Ер шаклининг) янги ўлчамлари ҳисоблаб чиқилди ва СССР Министрлар Советининг 1946 йилдаги қарорига биноан, СССР территориясидаги барча геодезик ишларда шу ўлчамлардан фойдаланиладиган бўлди.

Мамлакатимиз геодезистлари, топографлари ва картографлари эришган улкан ютуқлар республикамизда ҳам бу соҳалар кенг кўламда ривожланишида катта роль ўйнайди. Ҳозир республикамиз территорияси топографик обзор-топографик ва обзор хариталар билан тўлиқ қопланган. Улар география, тематик ва махсус харита ва атласларни тузишда асос бўлиб хизмат қилади. Бу соҳадаги малакали кадрлар Тошкент Давлат университетида, Тошкент политехника институтида ва топография техникумида тайёрланади.

1963 йили республикамизнинг биринчи илмий справочник табиий география атласи чоп этилди. Атласда республикамизнинг табиий шароити ва ресурсларига тўлиқ картографик тавсиф берилган бўлиб, унинг ёрдамида бутун республикамиз ва унинг айрим қисмларининг табиий шароити ва ресурсларини ўрганишда, ҳисобга олишда, табиатни муҳофаза қилишда ва улардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш ҳамда ундаги тасвирланган табиий ҳодисаларнинг динамикаси, ривожланиш жараёни тўғрисида маълумотлар олиш мумкин.

1968 йили республикамизда Иттифоқимизда биринчи бўлиб битта умумий программа асосида ихтисослаштирилган деворий қишлоқ хўжалик карталари чоп этилди. У 21 та харитадан иборат бўлиб, уларда республикамиз қишлоқ хўжалигига ва унинг асосий тармоқларига, уларнинг ўзига хос хусусиятларини, шунингдек табиий ва социал-иқтисодий шарт-шароитларини ҳисобга олган ҳолда атрофлича картографик тавсиф берилган.

1980—1981 йиллари ўзбек ва рус тилларида республикамизнинг ўқув-ўлкашунослик атласи чоп этилди. Мазкур атлас умумтаълим мактабларида ўқувчиларнинг ўз республикасининг сиёсий-маъмурий бўлинишини, табиатини, аҳолисини, хўжалигини, маданиятини ва тарихини ўрганиш учун, шунингдек ўлкашунослик ишларида фойдаланиш учун мўлжалланган. 1983 йили республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳрининг 2000 йиллик юбилейи муносабати билан «Тошкент» комплекс географик атласи чоп этилди. Атласда шаҳар ва шаҳар атрофининг табиий шароити, аҳолиси, саноати, қишлоқ хўжалиги, транспорти, маданияти ва тарихига тўлиқ картографик тавсиф берилган.

1982—1985 йиллари республикамизнинг 2 қисмдан иборат йирик комплекс географик илмий-справочник атласи чоп этилди. 1985 йили «Ўзбек Совет энциклопедияси»нинг бош редакцияси икки жилдли пахтачилик Қомусини СССРда илк бор босиб чиқарди. Унга иттифоқимизнинг барча пахта етиштирувчи республикаларида пахтачиликнинг шу йиллардаги аҳволини акс эттирувчи 40 дан зиёд харита киритилган. Хариталардан бирида жаҳон пахтачилигининг ҳозирги аҳволи тасвирланган.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг География бўлимида Ўзбекистон ССР пахтачилик атласини тузиш бўйича қилинаётган ишлар ниҳоясига етди. Кун тартибида эса, давр талабига монанд республикамиз медико-географик атласини яратишдек катта ва масъулиятли вазифа турибди. Бугунги кунда бу соҳаларда, айниқса картография соҳасида республикамиз иттифоқдош республикалар орасида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

А. ЭГАМБЕРДИЕВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети геодезия ва картография кафедрасининг доценти, география фанлари кандидати.

Интернационалчи-жангчилар ҳузурида

Яқинда шаҳримиздаги ҳарбий госпиталь пионерлар билан гавжум бўлди. Хирургия бўлимига Киров районидаги 239-мактаб ўқувчилари ташриф буюрдилар. Мактаб бош пионервожатийси М. Толипова даволанаётган интернационалчи-жангчиларни табриклади. Шундан сўнг болалар концерт программаси ҳамда рус тилида «Киносъёмкадан олдин» номли кичик саҳна кўринишини намойиш этишди.

С. МИРСОИПОВА.

Луқма

Тўсиқлар қачон ўрнатилади?

Биз истиқомат қилаётган Усмон Юсупов кўчаси шаҳарнинг энг серқатнов кўчаларидан биридир. Трамвай, троллейбус, автобус, минглаб шахсий ва юк ташувчи машиналар тез-тез ўтиб туради.

Шу кўчада «Алоқа техникуми» бекати бор. Бу жой ҳамиша гавжум. Чунки яқин атрофда институт, техникум ва бошқа маъмурий идоралар жойлашган.

Илгари трамвай тўхтайдиган майдонча не машаққатлар эвазига темир тўсиқ билан ўралган эди. Ўтган йили қандайдир машина унинг бир қисмини бузиб кетди. «Тоштрам» ишчилари уни тузатиб, ўз ҳолига келтиришган эди. Лекин орадан 2-3 ой ўтмай номаълум юк машинаси уни бутунлай ишдан чиқариб кетди. Қайсидир ташкилотдан одамлар келиб, тўсиқларни йиғиштириб, машиналарни олиб кетишди. 2 ойдан бери хавфли вазият пайдо бўлди. Чунки трамвайдан тушган одам тўппа-тўғри машина остига кириб кетиши ҳеч гап эмас.

Кўча тор бўлгани сабабли тезликни соатига 40 километрдан оширмаслик ҳақида белги қўйилган. Шофёрлар эса кўрсаткичга эътибор беришмайди. ГАИ ходимларини бу кўчада кам кўрамиз.

Наҳотки бу аҳвол ҳеч кимни ташвишга солмаса!

Н. МУҲИДДИНОВ.

Излаган имкон топади

ёки аҳолига транспорт хизматини яхшилашнинг муҳим резерви хусусида

Шаҳримиз кўчаларидаги бекатларда ҳар тонг ва ҳар кеч бир хил манзарага дуч келасан, киши: тўп-тўп туришган йўловчилар сабрсизлик билан автобус, троллейбус, трамвай кутишяпти, ўз манзилига тезроқ етиб олиш учун бирдек ошиқяпти, аммо... Очиғи, бир ишчи ё ходимнинг ишга бир неча минут бўлса-да кеч келиши ўша корхона учун нечоғли қимматга тушиши ҳаммага маълум. Тўғри, автобус ва бошқа транспорт воситалари ҳайдовчилари баҳоли-қудрат ўз вазифасини бажармоқдалар. Аҳоли сони ортиб бораётгани, шунга яраша талаб-эҳтиёж ҳам кун сайин кучаяётгани ҳам барчага маълум гап. Бироқ, аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш оқсаётганига бу сабаб ё баҳона бўлолмайди. Излаган имкон топади, деган гап айни мана шунақа муаммоларни ҳал этишга жуда тааллуқлидир!

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1982 йил март ойидаги қарори ҳамда Тошкент шаҳар партия комитети ва халқ депутатлари шаҳар Совети ижроия комитетининг 1984 йил ноябрь ойидаги қарори худди ўша талаб-эҳтиёжларни қондириш борасида муҳим дастуриламал ҳисобланади. Аввало шуни эслатиб ўтиш керакки, қоидага биноан халқ депутатлари шаҳар Совети ижроия комитетининг қарори барча район Совети ижроия комитетлари учун мажбурийдир.

Демак, юқори мутасадди ташкилотлар томонидан аҳолига транспорт хизмати кўрсатишини яхшилаш борасида тегишли қарорлар қабул қилинган. Хўш, унинг ижроси қай даражада! Бу саволга юзлаб йўловчиларимиз дангал жавоб беришлари мумкин: кўп ҳолларда йўловчилар бекатларда узоқ вақт кутиб қолишга мажбур бўлаётирлар.

Турли корхона, ташкилот ва муассасаларга бириктилган хизмат машиналари, яъни, автобуслардан буюртмачи сифатида кенг фойдаланиш кўзда тутилган. Айтайлик, «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасига эрталаб ишчиларни олиб борган автобус Инқилоб хиёбонига қайтиб келиши керак. Йўловчиларга маълумки, мазкур маршрутда асосан 101—тезюрар автобуси қатнаяпти. Лекин айни шу маршрутда йўловчилар сони жуда кўп. Аммо эҳтиёжни қондириш мушкул. Демак, ҳалиги заводдан қайтаётган автобус ўша фурсатда йўловчиларга хизмат кўрсатиши мумкин-ку! Ёхуд катта бир автобус ўша заводга атиги ўн чоғлик хизматчини олиб кетяпти, автобусда яна қарийб ўттиздан ортиқ йўловчига жой бор. Демак, бекатларда турмшган йўловчиларни ўша манзилгача олиб кетиши мумкин-ку! Мумкингина эмас — бу вазифа қонун йўли билан ҳал қилиб қўйилган! Ахир, ташкилотлар томонидан буюртма берилган транспорт воситалари ҳам, қолаверса, доимий хизматдаги автобуслар ҳам асосан ҳар куни бир хил маршрутда қатнайди, бинобарин, худди ўша маршрутдаги йўловчиларга ҳар куни хизмат кўрсатиш имкони бор! Бу эса биринчи галда йўловчиларга, қолаверса, ўша автобусдан фойдаланаётган корхона ҳамёнига ҳам катта фойда.

Шаҳримиз кўчаларида ўтказилган рейдда маълум бўлишича, бунга риоя қилинмаяпти, ўзбошимчаликлар бўляпти.

Баъзи ташкилотлар қоидага мутлоқ хилоф равишда иш тутишаётир. Яъни, катта бир автобусда атиги олти-ўн чоғли одам, баъзилари эса мутлақо бўм-бўш... Яна бошқа автобусни текширсак, йўловчиларга билет сотилмаган...

Куйбишев массивида, шунингдек Фарҳод кўчасида ўтказилган рейдларимизда «Узглавзооветснаб» ташкилотига қарашли 31—79 ТНЛ автобуси, 1-алоқа автотранспорти корхонасига қарашли 07—17 ТНМ номерли автобус, республика ипподромига қарашли 46—99 ТНА номерли автобус, Тошкент муз комбинатига қарашли 20—99 ТНУ номерли автобус, «Плодоовощтранс» бошқармасининг 2-автотранспорт корхонасига қарашли 50—16 ТНЛ номерли автобус, ВНИХТ МП институтига қарашли 15—46 ТНЛ номерли автобус ҳайдовчилари қоидага хилоф равишда ўзбошимчалик қилганликлари қайд этилди. (Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин). Бу автобусларда аҳолига хизмат кўрсатиш у ёқда турсин, ҳатто автобус пештоқида маршрут адреслари ҳам кўрсатилмаган. Қоидага биноан, масалан, Инқилоб хиёбони ва завод ўртасида мунтазам қатнайдиган автобус пештоқига «Инқилоб хиёбони —ТТЗ» қабилида ёзиб қўйилиши шарт. Ана шундагина йўловчиларга қулайлик туғилади, мушкули осонлашади, қолаверса, автобус ҳайдовчиларига ҳам, йўл назоратчиларига ҳам қийинчилик туғилмайди.

Айни кунларда шаҳримиз территориясида жойлашган 234 та турли корхона, ташкилот ва муассасалар учун 1170 та хизмат автобуслари берилган. Тўғри, автобуслар хизмати учун тегишли сумма ўша корхона ҳисобидан ундирилаверади, аммо гап фақат тегишли пулни чўнтакка уришда эмас-да! Бекатларда транспорт кутиб қолишган йўловчиларга намунали хизмат кўрсатиш ҳам энг асосий бурчимиз эканлигини эсдан чиқармаслигимиз шарт.

Савдо ходимларининг харидорлар ҳақига хиёнат қилишига минбад ҳаққи бўлмагани каби давлат автобусида ё машинасида йўловчиларга хизмат кўрсатиб, улардан тушган «кира ҳақи»ни чўнтакка уришга ҳам ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бундай ишга қўл урган шофёрларни ўз номи билан юлғич деб аташга ҳақлимиз. Чунки у бир жиҳатдан йўловчилар ҳақига хиёнат қилаётган бўлса, иккинчи томондан, давлат машинасидан фойдаланиб, давлат маблағини ўмараётир. 62—23 ТНМ, 34—93 ТНИ, 58—18 ТНН номерли автобус ҳайдовчилари ана шундай қилмишлари туфайли қўлга тушди. Улар маълум маршрутлар бўйича йўловчиларга бафуржа хизмат қилиб, улардан тушган «кира ҳақи»ни чўнтакка уришган.

Текширишлар яна шуни кўрсатдики, УзГИИТИга қарашли 19—43 ТНТ номерли автобус ҳайдовчиси Ҳошимов, 2502—автоколоннага қарашли 84—59 ТНА номерли автобус ҳайдовчиси Абдужабборов, 12—автотранспорт корхонасининг 09—84 ТНН автобус ҳайдовчиси Лекин ва бошқалар юқорида айтилган қарорлардан мутлақо бехабар эканликлари маълум бўлди.

Аҳолига намунали транспорт хизмати кўрсатиш — олий бурч. Айниқса, мутасадди корхона, ташкилот, муассаса ва бошқа — буюртмачи сифатида хизмат машиналаридан фойдаланувчи коллективларнинг раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб олишлари зарур.

А. ҚУАНИШБОЕВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг барча турдаги пассажир транспортлари ишини координация қилиш ва ривожлантириш башқармасининг бош инженери.

ЖАҲОН ШАҲАРЛАРИДА

● ТРИПОЛИ. Ливиянинг Бенғози шаҳрида Ливия жамоҳирияси умумхалқ конгрессининг навбатдаги, 15-сессияси ўз ишини тугатди. Мамлакат қонун чиқарувчи олий органининг аъзолари бир ҳафта давомида Ливия ички ва ташқи сиёсатининг долзарб масалаларини муҳокама қилдилар. Сессия янги молия йили бюджетини тасдиқлади, бир қанча янги қонунларни қабул қилди. Ҳокимият олий ижроия органи — олий халқ комитети қайтадан тузилди. Жумладан давлат хизмати масалалари комитети секретари лавозими тугатилди ва нефть, саноат стратегияси, адлия ва бошқа бир қатор масалалар билан шуғулланувчи саккизта янги секретарь сайланди. Олий халқ комитетининг янги составига аёл киши — Фатма Абдил Ҳафиз Мухтор киритилди. У маориф масалалари секретари лавозимини эгаллади.

Умумхалқ конгресси секретариати составига ҳам илк бор аёл киши сайланди. Салмин Али Орайби умумхалқ конгресси бош секретарининг ўринбосари бўлиб қолди.

● ҚОҲИРА. Тель-Авив университети қошидаги стратегик тадқиқотлар маркази Исроил ҳукумати билан Фаластин Озодлик Ташкилоти ўртасида Фаластин арабларининг мустақил давлатини тузиш тўғрисида бевосита музокаралар ўтказилишини ёқлаб чиқди.

● НИКОСИЯ. Бугун Кипр пойтахтининг «қалқон зонасида» Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарининг Кипрдаги махсус вакили Оскар Эктор Камильон воситачилигида Кипр муаммосини бартараф этиш юзасидан жамоалараро мулоқот давом эттирилди.

Томонлар БМТ Бош секретарининг ташаббуси билан аввал келишиб олинган муддатдан чиқмаслик учун жамоалараро мулоқотни тезлаштириш ҳақида қарор қабул қилдилар. Икки раҳбар шу ойнинг ўзидагина ўн марта учрашишлари керак. Навбатдаги учрашув 17 мартга белгиланган.

(ТАСС).

Болгария Халқ Республикаси. Виолетта Сибевани таниган кишиларнинг ҳаммаси уни бахтиёр аёл, деб ҳисоблайди. Эҳтимол унинг ўзи ҳам шу фикрдадир, аммо бу ҳақда ўйлаш учун унинг вақти йўқ. Ишдан, оила ташвишларидан, ўнлаб пайсалга солиб бўлмайдиган ишлардан — шиддаткор ва мураккаб давримиздаги ҳар бир аёлга хос юмушлардан қўли бўшамайди. Шу юмушларнинг ўзи уларнинг ҳаёти мазмунини ташкил этади. Шундай бўлса ҳам...

Виолетта расм чизишни болалигидан яхши кўрарди. У Софиядаги билим юрти архитектура факультетини битирганидан сўнг мактабда ўқитувчилик қилди, сўнгра ўз соҳаси бўйича «Водпроект» ташкилотида ишлади. Аммо ўз қизиқишини ташлагани йўқ — ҳар бир картинага бутун истеъдоди, қалб қўрини бағишлаб расм чизишда давом этди. Унинг санъати эътибордан четда қолмади, томошабинлар ва танқидчиларнинг назарига тушди. Виолетта таниқли рассом бўлиб қолди, унинг виставкалари Болгарияда, Италияда, Конгода намойиш этилди. Ҳозирги вақтда у телевидениеда рассом бўлиб ишлайди.

Севимли иш — бахтнинг зарур омилларидан биридир. Аммо бахт оналик гаштисиз тўлиқ бўлмасди. Виолетта Сибева эса беш фарзанднинг онаси. Албатта, ҳам уй бекаси бўлиш, ҳам ижод қилиш осон эмас, аммо унга фарзандларга, умр йўлдошига, ишига бўлган муҳаббат ёрдам бермоқда.

СУРАТДА: биргаликда харид қилгани.

БТА—ТАСС фотоси.

Турфа олам

ЁДГОРЛИКЛАР КИМ ОШДИ САВДОСИ

Яқинда Лондонда «Кристи» фирмасининг ким ошди савдосида қиймати қарийб икки миллион фунт стерлингга тенг Наполеон даврининг уруш анжомлари коллекционерларга сотиб юборилди. Шу жумладан, денгиз жангида ҳалок бўлган британиялик адмирал Г. Нельсон жасади устига ёпилган байроқ ҳам пулланди. Нельсоннинг Гамильтон хонимга ёзган мактублари ўттиз минг фунт стерлингга сотиб олинди. Шунингдек, адмиралнинг иундири, тамаки трубкаси, дурбини, ҳамёни, соат ва бошқа буюмлари ҳам сотилди.

САРИЁҒНИНГ ТАРИХИ

Берлиндаги Гумбольдт номли университет олимлари сариёғнинг яратилиш тарихи устида олиб борилган тадқиқотларга доир материалларни эълон қилдилар. Сариёғдан диний маросимлар учун фойдаланилгани ҳақидаги дастлабки маълумотларни инжилда учратиш мумкин. Унинг муаллифлари фикрига қараганда, сариёғдан эрамиздан аввалги икки мингинчи йилларда фойдаланила бошланган. Сариёғдан Қадимги Грецияда ва Римда хабардор бўлишган, фақат ундан шифобахш дори-дармон сифатида фойдаланишган. Қадимги германлар ҳам сариёғ ишлаб чиқаришган, аммо улар сариёғни соч ва юзга суртиш учун ишлатишган. Сариёғдан озиқ-овқат маҳсулоти сифатида биринчи бўлиб Шимолий Европа мамлакатлари фойдаланишган.

СОҚОЛЛАР ҲАҚИДА

Лион университетининг физиологлари юзлаб соқол қўйган французларнинг бош қисмида иссиқлик алмашинишини тадқиқ қилдилар. Соқолнинг қишда юзнинг пастки қисмини иситиши, ёзда эса, айниқса жисмоний зўриқиш вақтида, бош ва мияни ҳаддан ташқари қиздириб юбориши аниқланди. Маълум бўлишича, соқол қанчалик қалин ва катта бўлса, соч шу қадар кўп тўкилар экан.

СЕНИ КУТЯПМИЗ, НАВРЎЗ!

Юрган йўлимиз гул бўлсин

Табиат қиш уйқусидан уйғонмоқда. Ўт-ўланлар ер бағридан бош кўтаради. Бойчечаклар очилади. Худди кўклам табиатга қайтадан ҳаёт бахш этаётгандек.

Ўзбекларда «Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ» деган нақл бор. Наврўз — ёруғ кунлар элчиси.

Наврўзнинг катта халқ сайли сифатида ўтишини жуда-жуда ҳоҳлардим. Тошкент кўчалари тоза, ариқларда сув оқиб турса қанийди. Тошкентликлар менимча эътибор беришган бўлса керак, шаҳар кўчалари жуда ҳам ифлос, ариқларнинг ичига эса қараб бўлмайди. Ҳамма ёқда, ҳамма ерда сигарета қолдиқлари, қоғоз парчалари сочилиб ётибди. Албатта бунда фақат тегишли идораларни айблаш нотўғри. Бунда биз — одамларнинг ҳам айбимиз бор.

Келинг, жонажон Тошкентимизни тоза ва озода сақлайлик.

Сожида ТОҲИРОВА,
ўқувчи.

Яшил дастурхон атрофида

Сумалак пишириш қадимдан яшаб келаётган удумларимиздан. Уни аёллар пиширишади. Бу одат бизнинг давримизда ҳам қадрланади. Маҳалла онахонлари сумалак қайнатиладиган куни белгиланган хонадонга тўпланишади ва туни билан навбатма-навбат қозон кавлаб ўтиришади.

Бу кеча яна шуниси била қадрлики, тўпланганлар турли ўланлар. лапарлар айтишади, рақсга тушишади. Табаррук онахонлар ёшлар учун ибратли қадимги афсона ва ривоятларни ҳикоя қилиб беришади. Сумалакнинг инсон организми учун нақадар фойдали эканлигини таърифлашади.

Мана, яна Наврўзи олам эшик қоқиб келмоқда. Қаёққа қараманг хурсандчилик. Киши ўзини енгил ҳис этади. Тандирларда яна ялпиз сомсалар ёпилади, маҳаллаларда қозон-қозон сумалаклар, ҳалимлар пиширилади. Карнай-сурнай садолари узоқ-узоқларга таралиб, янги ҳосил йили бошланганидан дарак беради. Деҳқон ерга умид билан уруғ қадайди.

Наврўз байрамингиз хушнуд келсин, азиз ҳамшаҳарлар! Эзгу ниятларингиз йўлдошингиз бўлсин.

Фароғат ОДИЛОВА,
Чилонзор районидаги Қозиробод маҳалласида яшовчи онахон.

Яхшидан боғ қолади

Баҳор жамики жонзотни қиш уйқусидан уйғотади. Унга ғайрат ато этади. Бу фасл митти жонзот — чумолиларгача ҳаракатга келтиради. Ҳа, Наврўз шундай хосиятли!

Кварталимизда турли миллат вакиллари бир оила фарзандларидек иноқ яшашади. Наврўзи олам қўшниларимизнинг қалбига қувонч бахш этган, бири-бирига янада оқибатли қилган.

Биз Юнусобод массивидаги 15-квартал активлари кенгашиб шанба ва якшанба кунлари ҳашар ўтказишга қарор қилдик. Ўша кунлари ариқларни, уйлар атрофини ахлат уюмларидан тозалаймиз, дарахтлар тагини юмшатамиз, бўш майдонларга мевали кўчатлар ўтқазамиз. Болалар майдончаларини, кексалар дам оладиган шийпончаларни тартибга келтирамиз. Халқимизда бир мақол бор: Яхшидан боғ қолади. Шунга амал қилиб турар жойимиз жаннатдек яшнаб туриши учун бир жон, бир тан бўлиб меҳнат қиламиз.

Эгамназар ҚОДИРОВ,
15-квартал комитети раиси.

Минг раҳмат!

Сенинг нафасингдан кўкарса ерлар,
Нурларингдан ёнса гар қора зулмат,
Чечаклар ифорин таратиб дерлар:
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!
Музли тўғонлардан сув озод бўлса,
Куртак айласа роз новдага фақат,
Шод қушлар навоси боғларга тўлса:
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!
Дошқозонда ҳалим биқиллаб турса,
Сумалак дастурхонга қўшса малоҳат,
Ёшу-қари барча шўх суҳбат қурса:
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!
Сочларга ярашса гулчамбардан тож,
Ҳасаддан ёш тўкса гина. кудурат,
Давраларда янграб турса «Дилхирож»:
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!
Тандир кўк сомсага тобора тўлса,
Гўзаллигин кўз-кўз қилса табиат,
Адирларда лола сайили бўлса:
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!
Ёвуз душманларинг кўрсатди кучин,
Пўлат қалқон бўлди сенга ҳақиқат,
Барига чидаган бардошинг учун,
Эй, Наврўзи олам, сенга минг раҳмат!

Дилфуза МЎМИНОВА.

Аъло нур

Менинг болалигим Сариосиё районидаги «Тоқчиён» қишлоғида ўтган. Ўқишга келдиму, азим Тошкент туғилган еримдек қадрдон бўлиб қолди. Бизнинг қишлоқда ҳам Наврўз байрами ўзгача бир шодиёналик билан нишонланади. Қайси бир хонадонга қадам ранжида қилманг, айвонга ёзилган супрада ёйилган буғдойга кўзингиз тушади. Буғдой шу ҳолда бир ҳафта ётгач, ундан кўк майсалар униб чиқади. Сўнгра қозонда ун аралаштириб сумалак тайёрланади. Наврўз байрами таомлар билан нишонланади. Айниқса, аёллар ва қизлар миллий кийимларда яна ҳам очилиб, борлиққа янада гўзаллик бахш этишади. Шўхшодон қўшиқлар, қизиқчиликларнинг кети узилмайди. Ёшу-қари баравар рақсга тушади, спорт беллашувлари, улоқ, миллий кураш мусобақалари ва ҳар хил тадбирлар ўтказилади.

Истагим, бу йилги Наврўз байрами улкан шаҳримизда (нафақат шаҳримизда) кенг нишонланса, байрамда кўкатлардан ва бошқа озиқ-овқатлардан турли, мазали таомлар тайёрланса, улоқ, миллий кураш, спорт мусобақалари ўтказилса, шодиёнага табаррук оталар ва онахонларимиз таклиф қилиниб, уларга атаб миллий рақс ва ашулалар ижро этилса — нур устига аъло нур бўларди.

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ,
Тошкент технология техникуми талабаси.

Ҳалолликка ундовчи айём

Табиат ўзининг ҳусн-тароватини оламга кўз-кўз қилар экан, ёруғ оламда яшаётган инсонлар қалбида ҳам оҳори тўкилмаган ҳисларни яшартиради.

Салобат юкини елкасига ортган дарахтлар борлиқ туманига қарши куртакларини найза қилиб яшил тусга кирар экан, ўша инсонларга ҳаёт фақат қора туманлар ташвишидан эмас, гўзалликдан ҳам иборат деяётгандек туюлади кишига.

Шарқ халқлари худди мана шу кунни Наврўз деб аташи бежиз эмас. Наврўз табиатнинг йиллик тўлғоғидан дунёга келган фарзанд, онасининг қорнидан тушган чақалоқ қанчалик пок бўлса, у ҳам шунчалик покдир. Покликка сиғиниб яшаш нақадар буюклик! Биз боболаримиз удумига таъзим қилиб яшашимиз керак.

Барча халқларда янги йилнинг биринчи кунини муборакбод этиш турличадир. Ва уларнинг қутлаши ва ойлари ҳам бир-биридан фарқ қилади. Шарқ халқлари табиатнинг яшариш фаслини, қутлуғ кун, деб атар эканлар, биз боболаримизнинг дидлари нақадар юксак эканини эътибордан четга чиқармаслигимиз керак. Ахир, бу кун фақат инсонлар ҳаётида эмас, бутун борлиқда янгиланиш демакдир.

Наврўз табиатнинг пойқадамидир. Келинг, биз уни оғизларда эмас, қароғларда, юракларда асрайлик, токи бизларни ҳамиша боболаримиздек юксак дидли, ҳалол бўлишга ундаб турсин.

Юсуф ЖЎРАЕВ.

Халқнинг қадимги анъаналари

Наврўз шодиёнаси.

Т. Каримов фотоси.

ЯШАРИШ, ЯНГИЛАНИШ

Биз ним яшил либосга бурканиб, қирмизи рангли ҳарир тўр ичра товланувчи гўзал Баҳорнинг келишини сабрсизлик билан кутдик. Баҳорнинг келишини халқимиз табиатнинг қишки ноз уйқусидан уйғонишида, кенг далаларда бошланувчи меҳнат ва унинг самараси бўлғуси ҳосил, келажак умидларда мужассамланганлигини кўради.

Биз «Ассалом, Баҳор! Хуш келибсиз, Наврўзи айём!» деймиз.

Меҳнаткаш халқимиз қадим замонлардан буён Баҳорни шарафлаб, Наврўзни байрам сифатида нишонлаб келганлар. Ота-боболаримизнинг, аждодларимизнинг ана шу улуғ анъанаси ҳозирги кунда янада янги маъно ва мазмун касб этмоқда.

Куни кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Идеология комиссияси «Наврўз» байрамини тиклаш масаласини кўриб чиқиб, меҳнаткашларнинг таклифларини чуқур таҳлил этиб, Наврўз энг муҳим халқ байрамларидан бири эканлигини таъкидлаганлиги фикримизнинг ёрқин далилидир.

Наврўз ўзида бир қанча маросим-удумларни бирлаштирадики, уларда меҳнаткаш қишлоқ аҳлининг ташвишу умидлари, шодлигу қувончлари ўз аксини топади. Бойчечак чиққанда болалар уларни териб, кеч оқшомда меҳнат қилиб қайтган катталарга тақдим этадилар, уларга баҳорни қутлаб шеърлар ўқиб, яхши тилаклар билдирадилар. Бундай кунларда болалар катталардан совғалар олишади, лекин улар бойчечак — гулларни совға олиш учун термайдилар, балки гул тақдим этиш нақадар бахт, қувонч бағишлашини яхши тушунадилар...

Наврўз форсийда «янги кун» дегани бўлиб, олдинлари уни баҳорги тенгкунликка тўғри келувчи 22 мартда янги йил бошланиши деб байрам қилинар эди. Қадим-қадим замонда бу байрам тожиклар, эронликлар, қурдлар, афғонлар ва кейинчалик бир қанча бошқа Шарқ халқлари орасида ҳам анъанага айланди. Бизнинг мамлакатимизда уни Ўрта Осиё республикаларида ҳамда Озарбайжонда нишонлайдилар.

Ўзбекистон ва Озарбайжон шарқшунос олимларининг тадқиқотлари кўрсатадики, Наврўз Ўрта Осиё ва Эронда бундан 7 минг йил олдин жорий қилинган қуёш солномаси билан боғлиқдир.

Ҳар баҳор Наврўз арафасида асрий удум — «жуфтбаророн» бўлиб ўтади: қишлоқдаги энг кекса, энг обрўли киши биринчи эгатни жуфт хўкиз қўшилган омоч билан тортиб беради. Олдингидек Наврўз кунлари қўшиқ, куй янграйди, турли анъанавий ўйинлар, тортишув-беллашувлар бўлиб ўтади.

Шунингдек, асрлардаги каби Наврўз шарафига байрам дастурхонида албатта анъанавий етти нарса муҳайё қилиниб, уларнинг номи форс тилида «ш» билан бошланарди: булар шароб (бўза-вино), шир (сут), ширини (ширинликлар), шакар, шарбат, шам ва шона (тароқ). Шароб қайта тирилишни, сут покликни, ширинликлар ҳаёт лаззатини, шакар мўлликни, шарбат салқинлик ва роҳатни билдириб, шам оташпарастликнинг, тароқ эса аёллар гўзаллигининг рамзи эди.

Рўдакий, Фирдавсий, Ибн Сино, Саъдий, Жомий, Низомий ва бошқа файласуф, тарихчи ва шоирларнинг машҳур асарларини ўқиб чиқсангиз, қадимий халқ байрамининг гўзал васфига эга бўласиз. Умар Ҳайёмнинг «Наврўзнома» рисоласини варақлаб кўринг. Ўзининг ҳар бир сатрида шоир Наврўзнинг қадимий тарихга эга эканлигини исбот қилади. Ўрта аср Шарқининг буюк донишманди Беруний ҳам ўзининг «Боболардан қолган излар» асарида Наврўз халқ байрами эканини таъкидлайди.

Бугунги кунда, йигирманчи асрдан чиқар паллада, биз Наврўзни баҳор ва меҳнат байрами, дала ишларининг бошланиши сифатида, халқ маънавий ҳаётининг, борлиқнинг ажралмас бўлаги сифатида байрам қиламиз.

Наврўз асрлар оша ва тўла ҳуқуқ билан совет удумлари орасида ўз ўрнини эгаллади. Бизнинг давримизда Наврўз янги социалистик маъно ва мазмун касб этди, коммунистик ахлоқ ва ижтимоий фойдали меҳнат каби тушунчалар билан бойиди. Эндиги Наврўз ўзининг замонавий мазмуни билан ҳозирги даврда — қайта қуриш даврида ижтимоий онгни шакллантиришда катта аҳамиятга моликдир.

... Мартнинг йигирмасидан бошлаб, ҳамма жойда Наврўзнинг тантанавор садолари янграй бошлайди. Бу тантаналар анъана бўйича, табиат қучоғида, маданият ва истироҳат боғларида, далаларда ва боғларда кечади. Республикамизнинг қайси бир бурчагига бормайлик, ҳамма жойда байрам нафаси Наврўзнинг ҳақиқий халқ байрами, дўстлик ва меҳнат байрами, миллий маданият ва халқ маънавий ҳаётининг равнақи байрами эканлигидан гувоҳлик беради.

Наврўз кунлари таомларга ҳам алоҳида аҳамият берилади. Баҳорги дастурхон хилма-хил табиат инъомларига тўла: бунда янги унган дон ва ялпиз, шовул ва исмалоқ, момоқаймоқ ва коху (салат) баргчалари. Ҳар бир бека ўз маҳорати ва санъати билан бошқача бир кўк сомса, ўзгача бир сумалак, ўзига хос лаззатли ширинликлар тайёрлашга киришади.

Байрам ниҳоясида кишилар бир-бирларини Наврўз билан яна бир бор қутлаб, бир-бирларига сиҳат-саломатлик, бахт ва табассум тилайдилар, қувонч бағишлаган байрам қатнашчиларига ташаккур билдирадилар. Наврўз кунлари социалистик турмуш тарзидан келиб чиққан янги удумларни ҳам, янги байналминал мазмун билан бойиган эски миллий удумларни ҳам кўриш мумкин. Гўзаллик ва маҳорат конкурслари байрамдаги ана шундай янги қисмдир. У байрам маросимлари мажмуасида муносиб ўрин эгаллайди.

Замон ҳар бир тадбирга ўз ислоҳларини киритади. Шундай бўлиши ҳам керак. Анъаналар янги маъно касб этмоғи, янги мазмунга эга бўлмоғи, юксак ғояларга хизмат қилмоғи лозим.

Наврўз — баҳор байрами давр ўтган сари янги мазмун кашф этиб, авлодларимиз қалбига севинч сочади, тарихимизга, урфларимизга чуқур ҳурмат ҳиссини тарбиялаб бораверади.

Неъмат ИБРОҲИМОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

Кўзга тўтиё

Ҳар йили халқимиз Наврўз байрамини катта шодиёналик билан кутиб олади. Бу байрам Ўрта Осиёда энг қадимги байрамлардан ҳисобланади. Қадимги таъриф бўйича Наврўз, янги меҳнат йилининг бошланишидир. Биз Янги йилни зўр қувонч билан кутиб олишга одатланганимиздек, ўтмишда аждодларимиз Наврўзни ҳам шоду хуррамлик билан кутиб олганлар. Наврўзнинг бундай кутиб олинишининг боиси, кекса ва беморларнинг тинкасини қуритган қиш қийинчиликлари ортда қолгани, баҳор келиб қорлар эриб, кўкатлар униб чиқишини нишонлашдир. Бу пайтда кўкатлардан витаминларга бой турли тансиқ таомлар тайёрланган. Халқимиз ҳозиргача кўк сомса, сумалак, ялпизли, исмалоқли, отқулоқ ва жағ-жағ каби кўкатлардан пиширилган таомларни севиб тановул қилишади. бу эса одамларга куч-қувват бағишлайди.

Азалдан болалар томларга чиқиб, жануб қушларининг учиб келишини кутганлар, чапак чалиб «Турналар!» деб қичқирганлар. Чучмўма, бойчечак, лолалар очилишидан диллар яшнаб, далага қўш чиқарганлар. Мевазор боғларга умид билан ниҳол эканлар. Келажак орзулари шу тахлит бунёдга кела бошлаган. Дала, боғ сайллари, анжуманларда шеър ўқиш, қўшиқ айтиш, катта ҳашар уюштириш, аскиябозликлар қилиш Наврўзга оммавийлик бахш этган.

Киши руҳига, жисмига бағишланган куч-қувват, табиат гўзаллиги, сайроқи қушларнинг дилнавоз куйлари, қалб торларини чертиб юракларга севги ўтини ёққан. Ҳовли ва боғлар, ариқ-анҳорлар чиқиндилардан тозаланган. Қиш ташвиши баҳор шодлиги билан алмашган. Бу удумлар бизнинг даврда ҳам сусайгани йўқ. (Кимлардир уринган бўлса ҳам). Оналаримиз ҳамон қўни-қўшниларни тўплаб сумалак пиширишади. Ҳар бир маҳаллада ҳалим пишириб, тарқатишади.

Деҳқонлар дала ишларини астойдил бошлаб юборадилар. Витаминларга ташна кишилар — беморлар оёққа турадилар. Кексаларнинг ҳаракати енгиллашиб, куч-қувватга тўлиб баҳор элчилари — дала гулларини ҳидлаб кўришдан аввал, кўзларига суртадилар — «Омонлик» тилайдилар.

Биринчи ялпиз ҳидлари димоқни қитиқлаганидек, баҳорнинг жами гўзаллиги Наврўзда мужассам бўлади. Жамики мавжудотнинг қўшиғидан илҳомланиб, йигитлар қўшни қизга хат ташлайдилар. Улар эса баҳорнинг садаф гуллари каби кўнгил соҳибига жилмайиб боқадилар. Муҳаббат ритми — далалар симфониясига жо бўлиб кетади.

Дўстлар, баҳорингиз билан, салом Наврўз, салом муҳаббат фасли дегимиз келади! Юракларга, билакларга тўлган куч-қувват эса хоҳланг-хоҳламанг сизни ижод сари, меҳнат сари етаклайди. Баданни эркаловчи, сочларни силовчи соф ҳавони симиргимиз, гул-гиёҳлар бағрида жавлон ургимиз, қўшиқ ва меҳнатни олқишлагимиз келади. Олам мунаввар, қалб бахтга тўлади.

Дафъатан келинчак ва қизларнинг ҳусни Наврўз гулларидек очилиб кетади. Йигитларнинг юзига қон югуради. Наинки йигитлар, кексаларимиз ҳам белларини маҳкам боғлаб, баҳор нафасига, Наврўз шодлигига қўшилиб кетадилар.

«Омонлик» бу! Наврўзга салом!

Уни шундай олқишлаб, завқ-шавқ билан кутиб олайлик.

Шуҳрат УМАРОВ.

Нега мен гул узмайман?

Югославиянинг Загреб шаҳридан бироз наридаги Плитвиц кўли бўйида дам олардик. Бир куни улкан шаршара олдига сайрга бордик.

Бу шаршарани кўргансиз. Аниқроғи кинода. Европа мамлакатларининг кинорежиссёрлари Америка индеецлари билан кечадиган саргузашт фильмларнинг деярли ҳаммасини шу шаршара бўйида, унинг атрофларида суратга олганлар. 20-30 метрлар баландликдан тушувчи шаршара ва унинг атрофлари Америкага ўхшаб кетаркан.

Қулоқларни қоматга келтириб гувиллаб тушаётган шаршара тубига поғонама-поғона тушиб боряпмиз. Куч билан тушаётган сув тўзғиб, борлиқни тумандек қоплаган. Қуёш нури шу «туман» орасидан аранг ўтиб туради. Қўйингчи, бояги тошчаларнинг бирида бўтакўзга ўхшаб кетадиган бир гул яккам-дуккам ўсиб очилибди. Нур озлигидан рангпар, имилдириқ. Гул-да кўзимга яхши кўриниб, шундан биттасини узарманми — орқамдан бировнинг «Узи оз-ку, нега узасиз?!» деганини эшитиб қолдим. Угирилиб қарасам, бир қизалоқ турибди. Қайси тилда гапиргани ҳозир ёдимда йўқ, чамаси Югославия тилларининг бирида сўзлади — русчага яқин, тушунса бўлади. Мулзам бўлдим, узр сўрадим.

Бу воқеага 25 йилдан ошди. Шу-шу сира гул узмайдиган бўлганман. Қачон гул узмоқчи бўлсам, ўша қиз кўз олдимда гавдаланади.

— Хўш, киши қачон бемалол гул уза олиши мумкин?

— Қачонки, уни ўзи экиб етиштирган бўлса.

Қани энди, шаҳримизнинг ҳар қадами хушманзара гулзорлар, сўлим боғ-роғлар билан безанган бўлса! Шунда биз нафас олаётган ҳаво янада тоза ва беғубор бўларди.

Гулни чаман-чаман очилиб бокира турган жойининг ўзида кўриб завқланишга не етсин! Бу эса ўзимизга боғлиқ.

Шарафиддин ТУРОБОВ.

Жағ-жағнинг хосияти

Бу ўсимлик бир неча ном билан юритилади: хушо, очамбити, жағ-жағ, чўпон халтаси (пастушья сумка), эшак коҳуси. Мевасининг шакли чўпон халтасини эслатгани учун ўсимлик шу ном билан ҳам аталади.

Маълумки, бу ўсимлик ҳамма ерда ўсади: чўл ёқаларида, боғларда, далаларда, экинлар орасида. Фақат Арктика ва Ўрта Осиё чўлида ўсмайди, холос.

Жағ-жағ бир йиллик ўсимлик. Пояси битта, баъзан бир нечта. Илдизолди тўпбарглари ланцетсимон, тишсимон қиррали. Барглари майда, бандсиз бўлиб, пояда кетма-кет ўрнашган.

Ўсимлик ўрта асрларда қон оқишини тўхтатувчи омил сифатида ишлатилган. Сўнг уни қўллашмаган. Биринчи жаҳон уруши даврида унга қизиқиш яна ортган. Ўша даврда гидрастис номли ўсимлик бўлиб, қон оқишини тўхтатувчи дори сифатида кенг кўламда фойдаланилган эди. Шу ўсимлик ўрнига кейинчалик жағ-жағ ишлатилган.

Жағ-жағ эндиликда бутун дунёга тарқалган. Бунга сабаб майда уруғи жуда кўп. Бир дона ўсимлик вегетация даврида халтасидан 64 минг уруғ беради ва шамолда тез тарқалади. Хитойда жағ-жағ 100 йилдан буён сабзавот сифатида экилиб келинади. Ҳиндистонда бу ўсимлик қусишга қарши тавсия этилади. Қадимги Греция ва Римда унинг уруғи турли хасталикларни даволашда ишлатилган. Бу ўсимлик Ватанимиз халқ табобатида ва илмий медицинада қон оқишини тўхтатувчи омил борасида қўлланилиб келинмоқда. Унинг дамламаси ва суюлтирилган шираси жигар, буйрак, пешоб халтаси каби хасталикларда ва моддалар алмашинуви бузилганда ҳам даво бўлади.

Гиёҳ таркибида алкалоид бурсин, витаминлардан — К, А, С, В, холин, ацетилхолин, тираман, чистамин, гликозид, диосмин сингари моддаларни сақлайди. Шу билан бирга, гиссопин, ошловчи модда, органик кислоталар (олма, лимон), фитонцид ва кристалл моддалар бор. Ана шу моддалар бўлганлигидан ўсимлик бир талай хасталикларни даволашда наф беряпти. Халқ табобатида гастрит, меъда яраси бор, ичбуруғ, бўғин оғрикларида, баъзан юрак ва таносил касалликларида янги олинган шираси тавсия этилади. Шираси 50 томчидан ичилади.

Дамламаси ва экстрактида қон босимини тушириш хусусияти бор. Унинг дамламаси қуйидагича тайёрланади: икки-уч қошиқ янги қуритилган ўсимлик олиниб, устига қайноқ сув (200 грамм) қуйилиб, бир соат дамланади. Кейин кунига 3—4 марта 30—40 граммдан ичилади. Экстракти тайёр ҳолда дорихоналарда бўлади. Майдаланган ҳолда ер устки қисми ҳам махсус қутичаларда жойлардаги дорихоналарга юборилади.

Шуни айтиш керакки, турли қон оқишларини: ўпкадан, меъдадан, ичакдан, буйракдан, яра ва бошқа тўхтатиш учун бошқа тур гиёҳлар билан бирга ишлатилса шифобахшлиги ортади. Масалан, буйракдан қон оқишини тўхтатишда унга қирқ бўғим ўсимлиги қўшилса нафли бўлади.

Бурундан қон кетганда бурунга ҳам томизилади. Шунингдек, жағ-жағ обзон (ванна) қилишда, турли яраларни ювишда қўлланади.

Мирзамир
МИРЗАШАРИПОВ.

«Оқшом»га хатлар

ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН

МАДАДКОРМИЗ

Зилзиладан азият чеккан тожикистонлик биродарларимиз учун бизнинг Ҳувайдо маҳалламиз уруш ва меҳнат ветеранлари 70030-счетга 695 сўм пул ўтказишди. Бунда Улуғ Ватан уруши ветеранларидан Қ. Муллабоев, У. Усмонов, Т. Яҳёев, Т. Абзалов, меҳнат ветеранларидан М. Султонов, Н. Ғуломов, А. Каримов ва бошқалар жонбозлик кўрсатишди.

— Дўст бошига кулфат тушганда билинади, биз сизларни ёлғизлатиб қўймаймиз, тожикистонлик дўстлар, — дейишмоқда маҳалламизнинг барча каттадан кичиги.

Н. АСАДОВ,
Ҳувайдо номли маҳалла комитетининг раиси, партия ветерани.

ҲАР КЎЧАНИНГ НОМИ БЕТАКРОР БЎЛСИН

Абу Али ибн Сино бутун дунёга машҳур олим. Тошкентдек шаҳри азимда эса унинг номига 40—50 хонадон турадиган кўча қўйилган. Бунинг устига кўча кўрсаткичларида фақат «Авиценна» деган ёзувни ўқийсиз.

Шаҳар айлансангиз Батумская, Кисловодская, Стародубцево, Известия каби кўчаларга дуч келасиз. Шу билан бирга Тошкентнинг тарихи, бугунги куни билан боғлиқ номлар кам учрайди. Шаҳар районлари, корхона, ташкилот ва муассасалари номланишида ҳам бундай англашилмовчиликлар кўп.

Ҳар кўчанинг ўз қиёфаси бўлганидек, номи ҳам бетакрор бўлиши тарафдоримиз. Бу ишда қачон тартиб ўрнатилади?

М. ЗУФАРОВА.

РЕДАКЦИЯДАН: Тошкент область партия комитети яқинда кўча, майдонлар, корхона, ўқув юртлари, колхозлар, совхозлар ва бошқа муассасаларнинг номланиши тўғрисида қарор қабул қилди. Унда партия, совет, хўжалик органлари зиммасига кўча ва майдонлар, ташкилот ва муассасалар номларини тарихан таркиб топган маҳаллий шароитлар, революцион, жанговар, меҳнат анъаналари билан боғлиқ воқеалардан келиб чиққан ҳолда тубдан қайта кўриб чиқиш вазифаси юклатилди.

Демак энди ҳамма камчиликлар маҳаллий Советлар, корхона, ташкилот ва муассасалар раҳбарларининг, кенг жамоатчиликнинг ташаббусига боғлиқдир.

СИЗДАН УГИНА...

Уч-тўртта тахта зарур бўлиб, яқин танишим ишлайдиган ёғоч омборига бордим. Танишим мени қуюқ кутиб олди.

— Қара-я, ҳозир сени ўйлаб турган эдим.

Вақтим тиғизроқ бўлгани учун мақсадга кўча қолдим.

— Озроқ тахта керак эди.

— Қанақасидан! Элликталикдан, етмишталикданми! Ҳозир муҳайё қиламиз.

Тахта шунчалик сероб экану мен бўлсам бир ойдан бери топа олмай хотиндан гап эшитаман. Наҳот шу ерга келишни хаёлимга келтирмаган бўлсам.

— Лекин бизда ҳам бир илтимос бор, дўстим. Агар малол келмаса.

— Бемалол...

— Биласанми, қайним бироз ишёқмас чиқди. Кеча тўсатдан олдимга келиб «Почча, мени бирор арақ магазинига ишга жойлаб қўйсангиз», дейди. Хуллас, хотин ўртага тушиб менинг ваъдамни олди. Шунга сени ўйлаб ўтирган эдим. Ўзинг бир иложини қиласанда, оғайни. Ахир сен ишлаётган магазинда ҳам арақ бўлими борку. Аммо айтиб қўяй: бола ёмон эмас, сопини ўзидан чиқарадиганлардан.

Баданимдан совуқ тер чиқиб кетди. Дўстим қайси замонда яшаётганини унутиб қўйган шекилли. Умуман «Сиздан угина, бизедан бугина» деган ибора яқин ўртада барҳам топармикан!

Ў. РИСҚИЕВ,
савдо ходими.

Реклама ва эълонлар

Сопол буюмлар харид қилгани — «Жемчуг» магазинига

Риштон, Хива, Ангрен сопол буюмлари заводлари ишлаб чиқараётган идиш-товоқларни, гул солинадиган манзарали вазаларни, ёғ идишларин сиз

15—17 МАРТ КУНЛАРИ

«Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмасининг 43-«Жемчуг» магазинида ўтадиган

САВДО-КЎРГАЗМАДАН ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН

Магазин Ленин кўчасидаги 77-уйда жойлашган.

Магазиннинг иш вақти соат 10 дан 19 гача, танаффус соат 14 дан 15 гача.

Транспорт: 7 ва 8-трамвайлар, метронинг «Космонавтлар проспекти» станцияси.

«Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмаси (телефон 33-66-59).

Енгил ва қулай

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ

ПОЙАБЗАЛ ФАБРИКАЛАРИ

ЧИРОЙЛИ, ЕНГИЛ ВА ҚУЛАЙ БОЛАЛАР УЧУН ТУФЛИ ВА САНДАЛЕТЛАР, ПАСТ ҚЎНЖЛИ БОТИНКАЛАР, ШИППАКЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРМОҚДА.

БОЛАЛАР УЧУН ПОЙАБЗАЛЛАРНИ СИЗ

15—21 МАРТ КУНЛАРИ

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИДА ЎТАДИГАН САВДО-КЎРГАЗМАСИДАН СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Савдо-кўргазмада ўғил ва қиз болалар учун мўлжалланган УСТИ ОЧИҚ ЁЗГИ ТУФЛИЛАРНИ (мактабгача ва мактаб ёшидаги болаларга), сандалетлар ва ГУСАРИКЛАР, ўғил болаларнинг САНДАЛЕТЛАРИ ВА ПАСТ ҚЎНЖЛИ БОТИНКАЛАРИ (23—24-размерлар), УЙДА КИЙИЛАДИГАН ШИППАКЛАР бўлади.

Пойабзалларнинг нархи 2 сўмдан 10 сўмгача.

«ЧИЛОНЗОР» Марказий универсал магазини танаффуссиз соат 9 дан 20 гача ишлайди.

Магазин адреси: Чилонзор кўчаси, 55.

Транспорт: 2, 34, 50, 54, 80, 94, 153, 181-автобуслар, 7, 11, 16-троллейбусларнинг «Чайка» кинотеатри бекати.

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

Диққат!

Сув ўтиш йўллари ва водопровод тармоқларида ремонт-профилактика ишларини ўтказиш, шунингдек 1989 йил баҳорги-ёзги мавсумга тайёргарлик ишлари олиб борилиши муносабати билан

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

ШАҲАР ВОДОПРОВОДИ АБОНЕНТЛАРИГА

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

МАРТ ОЙИДА ҚУЙИДАГИ РАЙОНЛАРДА СОВУҚ СУВ БЎЛМАСЛИГИ ВА ВОДОПРОВОД ТАРМОҚЛАРИДА БОСИМНИНГ КАМАЙИШИ

КУТИЛАДИ:

15 МАРТ СОАТ 9.00 ДАН 16 МАРТ СОАТ 9.00 ГАЧА:

Чилонзор массивида 19, 20-кварталларда водопровод суви босими камаяди ва сув бўлмайди;

Чоштепа кўчаси бўйлаб хусусий секторда сув бўлмайди.

20 МАРТ СОАТ 9.00 ДАН 21 МАРТ СОАТ 21.00 ГАЧА

Навоий кўчасининг икки томонига жойлашган барча ташкилотлар ва турар жойларда сув бўлмайди.

21 МАРТ СОАТ 21.00 ДАН 22 МАРТ СОАТ 21.00 ГАЧА:

Киров районида Тимирязев, Билбас кўчаларининг икки томонида; Куйбишев районида; Ҳамза районида Гоголь, Лоҳутий кўчаларининг икки томонида; Фрунзе районида 2-Охунбобоев кўчасининг икки томонида жойлашган турар жойларда сув босими камаяди.

Чилонзор массивида 6, 8, 9, 16, «Ц» кварталларида сув бўлмайди ва сув босими камаяди.

22 МАРТ СОАТ 9.00 ДАН 23 МАРТ СОАТ 21.00 ГАЧА:

Циолковский, Ново-Ульяновский кўчаларининг икки томонидаги турар жой массивларида, «Марказ-1», «Марказ-2» микрорайонларида сув бўлмайди ва сув босими камаяди;

Машраб, Ҳосилот, Иқтисод, Бекобод кўчаларининг икки томонидаги турар жойларда, «Мевазор» маҳалласида сув бўлмайди;

Чилонзор массивида, 16,17-кварталларда сув босими камаяди.

Фрунзе районида 2-Охунбобоев, Б. Хмельницкий, Педагогика кўчаларининг икки томонидаги турар жойларда, «Сапёрний-Баранов» турар жой массивида сув бўлмайди ва сув босими камаяди.

СУВ БЎЛМАГАН ЕРЛАРГА АВТОВОДОВОЗЛАРДА СУВ ЖЎНАТИЛАДИ.

Справкалар учун телефонлар: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

НАДОМАТ

(Воқеий ҳикоя)

Бу қизни деярли ҳар куни учратардим. Кўпинча уни автобусда, орқа ўриндиқларнинг бирида вазмин қиёфада, хаёл суриб ўтирганини кўрар, шаҳло кўзлари атрофга ғамгин боқаётганини сезиб қолардим... Баъзан нигоҳларимиз тўқнаш келиб қолар, шундай пайтларда негадир ўзимни йўқотиб қўярдим, у эса вужудимга ўт ёқиб қўйишдан қўрққандай бошини хиёл пастга эгиб кўзларини узун киприклари остига яшириб оларди. Институтга етгач, унга яна бир назар ташлаб автобусдан тушиб қолардим...

Дам олиш куни эди. Анҳор бўйидаги хиёбонда куз ишвасини завқ билан кузатиб, сайр қилиб юрардим. Атрофдан ёқимли нам тупроқ ва қовжираган япроқ, майсаларнинг ҳузурбахш ислари уфурар, онда-сонда кучсиз шамол туриб, дарахт шохларидаги яккам-дуккам қуп-қуруқ олтин япроқларни шивирлатиб дув тўкар, кўм-кўк жимирлаб оқаётган анҳор сувини тўлқинлантириб, чилп-чилп қирғоққа урар, бу ёқимли, жудаям ёқимли куйдек юракни қитиқлаб ўтарди. Чорраҳага етганда ўзимдан ўн-ўн беш қадам нарида япроқларга кўмилган сервиқор чинор остидаги скамейкада соҳил томон қараб ўтирган қизга кўзим тушди. У ёлғиз эди. Унинг ҳаракатсиз, жимгина ўтиришидан чуқур ташвишли ўй оғушида эканини ўзимча идрок этиб, тўхтаб қолдим. Оқ плаши устидаги бир ўрим қўнғир, қалин сочи, келишган қоматидан уни танигандай бўлдим.

«Ўшамикин?!» Хаёл мени олға ундар, лекин оёқларим нимагадир ўзимга итоат этмасди. Шу алпозда бир неча дақиқа туриб қолдим: «Нима қилсамикин?».

Кутилмаганда орқа томондан қиз боланинг шодон кулгуси хиёбон узра кумуш танга оҳангидек жаранглаб кетди. Энди ўгирилмоқчи эдим, скамейкадаги қиз мен томонга қаради. Кўзларимиз тўқнашди-ю, қотиб қолдим. Бу ўша — деярли ҳар куни автобусда учратиб юрадиган маъюс, хомуш қиз эди. У ҳам таниди шекилли, мени бошдан-оёқ қизиқсиниб кузатиб чиқди, кейин нимадандир қўрққандек сесканибгина яна соҳил томонга қараб олди... Энди мен унинг ўтиришидан қандайдир нотинчлик сезардим...

Қиз унга ҳамдам бўлиб ўтирмоқчилигимни фаҳмладими, ғаши келгандай кўзларини сузиб қараб қўйди. Кейин плашининг икки учини жуфтлаб ушлади-да, ўнг томонга бир оз сурилди. Бир-биримизга сўзсиз узоқ, яширин қараб ўтирдик.

— Мен сизни танийман, — дедим охири чидаб туролмай. Қиз кўзини ердан узиб, мен томонга қаради.

— Сизни ҳар куни автобусда кўраман. — Қиз чиройли жилмайди. Унинг таъсиридан ғалати бўлиб кетдим. — Келинг, танишайлик. Менинг исмим Нодир. Сизники-чи?

У бир зум тин олиб, майинлик билан:

— Менинг исмим Дилора, — деди. — Мен ҳам Сизни ҳар куни автобусда кўраман...

Сира гаплашмаган одамлар дарров танишиб, ҳатто баъзи гаплардан кулишиб ҳам олдик. Бу орада Дилоранинг ҳар дам олиш куни шу ерга келишини, табиатни севишини билиб олдим. Аммо қиз мендан ҳеч нарса сўрамас, қушлар, аллақандай мамлакатлар, унинг тарихи ҳақида гап очар, шулар тўғрисида саволга тутар, баъзан билмай қолсам, чиройли жилмайиб, билганларини қизиқиб айтиб берарди. Қуёш уфқни қизартириб, оқшом туша бошлади.

— Кетамизми? — деди гап орасида Дилора. — Кеч бўлиб қолди-ку.

— Мен яна бир оз ўтирмоқчиман, — дедим унинг кетиб қолишидан хавотирланиб паст овозда.

— Майли, — деди у осмонга қараб, — биринчи юлдуз кўрингунча ўтирамиз...

Биринчи юлдуз кўринмай қола қолсин дейман ичимда... Дилоранинг дил ором сўзлари мени аллаларди. Бир пайт у самога қараб: «Ана, Зуҳро юлдузи чиқди», деди-да, қўлимга тиралиб ўрнидан турди. Лекин юрмади... «Сиз кетаверинг, мен бир оздан кейин ўзим бораман», деди маъюс тортиб. Итоат этдиму, куз япроқларини «ингратиб» босганча йўлкадан тез юриб кетдим.

Шу-шу бўлди-ю, деярли ҳар якшанба Дилора билан таниш скамейкада узоқ-узоқ суҳбатлашадиган, биринчи юлдузни шу ерда кутиб оладиган бўлдик. Аммо ҳар гал суҳбатимиз қанчалик чўзилмасин, Дилора кузатиб қўйишимга кўнмасди... Нега бундай қиляптийкин у? Нима бўлса ҳам Дилорани кузатишга жазм этдим.

Бир куни хайрлашдим-да, фаввора рўпарасидаги катта қўшчинор орқасига ўтиб, шох-шаббалар орасидан Дилорани кузата бошладим. Қиз олдига тушган бир ўрим сочини силкитиб орқасига ташлади-да, атрофга кўз югуртириб чиқди. Кейин ўрнидан оҳиста кўтарилди. Кейин... кейин олдинга қадам қўйди. Қўйди-ю, бирдан оёғи чуқурчага тушиб кетгандай мункиб, бир томонга оғиб кетди.

«Ёпирай! Нима бўлди унга? Асфальт йўлда йиқилса-я!».

У яна қадам ташлади. Яна ўша ҳол такрорланди... Унинг чап оёғи ногирон эди...

«Наҳотки у... ногирон...». Дарахтга суянганча ортидан ҳайрат билан термулиб турар эканман, узоқлашган сайин вужудимда олов ловилларди.

Дилора симёғоч ёритиб турган айланма йўлкалардан ўтиб, катта йўлга олиб чиқадиган зиналардан кўтариларкан, ўгирилиб бир дақиқа ўзи ўтирган бўм-бўш скамейкага қараб қўйди. Кейин яна оқсоқланиб муюлишда кўздан ғойиб бўлди.

«Наҳотки мен шу қизни, ногирон қизни ёқтириб қолдим! Шунча йиллардан буён атрофимда қуёшдек ёниб юрган тўрт мучали соғ қизлар, Раъно, Дилфуза, Нигоралар турибди-а».

Ари уясидек ғовлаб кетган бошимни панжаларим орасига маҳкам олиб, секин сирғалиб, хазонлар устига ўтириб қолдим. «Унутолмасамчи! Йўқ, унутишим керак, вассалом!...».

Кейинги кундан бошлаб, институтга автобусда эмас, трамвайда қатнай бошладим. Бу мен учун қанча оғир бўлмасин, бошқа иложим йўқ эди... Дам олиш кунлари хиёбонга сайрга чиқмай қўйдим.

Орадан уч ой ўтди. Янги йил келди. Қишки сессиялар бошланди. Йўқ, мен уни севарканман, вужудим билан яхши кўраркенман. Ортиқ бундай яшолмасдим. Дилорани унутиб, сираям унутиб бўлмасди! Чеҳраси, чиройли қарашлари кўз ўнгимдан, беғубор кулгуси қулоқларим остидан ҳамон кетмасди. Буларнинг ҳаммаси қисқа муддат орасида қалбимдаги чўғни ловуллатиб, алангага айланди. Бу аланга тобора гуриллаб борарди, уни ўчиришга ҳеч қандай қудрат йўқлигини энди англадим.

Яна ўша йўлдан автобусда қатнай бошладим. Аммо, негадир Дилорани кўрмасдим. Эртасига, индинига ҳам учратмадим. Кенг кўчалар, бутун бир автобус ҳувиллаб қолганга ўхшарди. Ундан сираям тушиб кетгим келмас, шаҳар айланиб Дилорани излагим келарди. Аммо қаердан излашни билмасдим. Дам олиш кунларини эртадан кечгача ўша чинор тагидаги скамейкада ўтказардим. Лекин нимагадир Дилора бу ерга ҳам келмасди.

Қандай қилиб баҳор, кетидан саратон ҳам ўтиб кетганини сезмай қолибман. Энди мен сўнгги — бешинчи курсда ўқирдим. Ўқишлар анча оғирлашиб қолган эди. Дам олиш кунлари ҳам диплом ишлари билан банд бўлиб, кўча кезишга вақт тополмасдим.

Пахтадан қайтганимизнинг эртаси куни ҳамхонамиз Илҳом билан Санъат саройига тушдик. Қайтишда Илҳом, анҳор бўйидаги чойхонада ўтириб бир чой ичайлик, деди.

Йўлда, шундай соҳил бўйидаги йўлкада бораётиб, кўчанинг нариги юзида чорраҳа томон коляска етаклаб келаётган буғдойранг, келишган бир йигит билан ёнма-ён бундан бир йил муқаддам йўқотиб қўйганим — Дилора келарди. У жудаям очилиб кетганди. Устидаги сариқ рангли узун плаши, бўйнига ўраб олган пуштиранг шарфи уни тағин ҳам очиб юборганди. Мен тўхтаб, михлангандек қотиб қолгандим. Илҳом ҳайрон бўлиб, кўз қарашларимни илиб олиб, Дилора ҳамда ёнидаги йигитни бошдан-оёқ кузатиб чиқди.

— Ахир бу — Дилора-ку! — деди Илҳом ички бир қувонч билан. — Эсингдами УзНИТОда навбатчилик қилган тунда олиб келган қиз тўғрисида айтиб бергандим.

Илҳомнинг ҳикояси кечагидек ёдимда. «Ёшгина қиз... йўлдан ўтаётганда катта тезликда келаётган машина муюлишдан чиқиб, уриб кетибди... Кўп азобланди. Бечоранинг на отаси, на онаси бор экан. Бувиси қизнинг қонга беланиб ётганини кўриб ўзидан кетиб қолди...».

— Биласанми, Дилора тўйига таклифнома ташлаб кетган экан. Касалхонадаги ҳамма шифокорлар боришди. Ўзиям ажойиб тўй бўлди. Оёғиям тузалиб кетибди. Қара-я, энди оқсоқланмаяпти, жуда бахтиёр йигит экан!

Буни Илҳом айтди! Ўз оғзи билан баралла айтди.

— Қизга қара, қара-я, у жуда ҳам мамнун!

Вужудим ёниб кетди. Шу топда «Ҳа, ҳа, энди кўряпман, энди!» — дея бор овоз билан ҳайқиргим, чопиб бориб Дилоранинг қайноқ қўлини кафтим орасига олиб, ялиниб-ёлвориб кечирим сўрагим келди. Аммо ҳеч иложи йўқ эди. Ахир мен хато қилган, кўра-била туриб кечириб бўлмас хато қилгандим. Бу хато вужудимдаги ҳиссиётларни, ундаги бутун инсонийлик бисотини сидириб ташлаб, қалбимни ногирон, бутунлай ногирон қилиб қўйган эди, бу кечириб бўлмас афсус-надоматдан бошқа нарса эмас эди.

Мурод ТИЛЛАЕВ.

Кичкинтойлар байрами

Ҳар бир байрамнинг ўз файзи бор. Хоҳ у катта бўлсин, хоҳ кичик бирдек тантанали ўтади. Шу билан бирга бундай байрамлар кишининг қалбида, ёдида муҳрланиб қолиши табиий. Ана шундай тантаналардан бири — «Алифбе» байрами ҳисобланади. «Алифбе» байрами ўтадиган кунларда мактаблардаги гулгун чеҳраларни кўриб кишининг бир қувончига минг қувонч қўшилади.

Ана шундай тантаналардан бири шаҳримиздаги 97-мактабда ҳам бўлиб ўтди. Шу куни кичкинтойлар илк бор ўзлари ўрганган барча ҳарфларни, мустақил равишда сўз тузиш кўникмаларини намойиш этдилар.

Ўқинг аъло,
Бўлинг доно.
Деган бизга
Ленин бобо.

Бу мисраларни мактаб партасини бир неча йил аввал тарк этган ёшу-қари яхши билади. Мана шу сўзлардан бошлаб, кичкинтойлар Ватанга, буюк Ленин сиймосига меҳр-муҳаббатни ўзларида мужассам этишади.

Суратларда муҳрланган дақиқалар мактаб кичкинтойларининг илк байрамларини бир умр эслатиб турса ажаб эмас. Улар қаерда бўлишмасин Ватанимизнинг ажойиб фарзандлари, суюкли ўғил-қизлари бўладилар, деган умиддамиз.

Д. ЖАЛОЛОВ.

СУРАТЛАРДА: «Алифбе» байрамидан лавҳалар.

Р. Альбеков фотолари.

Ташмачилар қўлга тушди

Идоралардан ташқари қоровуллик хизмати ходимлари шу йил февраль ойининг охири ва март ойининг бошларида шаҳримиз халқ хўжалиги объектларида ўтказган рейд чоғида майда ўғирлик содир этган қуйидаги ташмачилар қўлга тушди.

⊙ 24 февраль куни сунъий кир ювиш воситалари заводи дарвозаси олдида қиммати 4 сўм 20 тийинлик 17 дона маргаринни ўғирлаган шу корхонанинг юк ортувчиси — 1951 йилда туғилган Аҳмаджон Аҳмадқулович Мамадалиев ушланди.

Халқ судининг қарори билан А. А. Мамадалиевга 60 сўм жарима солинди.

⊙ 17 февраль куни «Легпром» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси территориясидан чиқаверишда нархи 13 сўмлик 2 баллон бўёқни ўғирлаган Енгил саноат министрлигининг 14-ремонт-қурилиш бошқармасида газ-электр пайвандчи бўлиб ишловчи 1974 йилда туғилган Умирзоқ Баянович Бекбўтаев ушланди.

Халқ судининг қарори билан У. Б. Бекбўтаевга 20 сўм жарима солинди.

⊙ 23 февраль куни 2-пойабзал фабрикасидан чиқаверишда шу корхонада заготовкачи бўлиб ишловчи 1971 йилда туғилган Аширгул Абдураҳимовна Убайдуллаева ушланди. У қиммати 2 сўм 50 тийинлик бир жуфт пойабзал заготовкасини ўғирламоқчи бўлган экан.

Халқ суди қарори билан А. А. Убайдуллаевага 20 сўм жарима солинди.

⊙ Шу куни 4-санитария интернати овқат блокидан чиқаверишда 2 килограмм шакар ўғирламоқчи бўлган шу интернатнинг ошпази Диана Собировна Раҳматуллаева ушланди.

Халқ судининг қарори билан Д. С. Раҳматуллаевага ҳам 20 сўм жарима солинди.

⊙ 27 февраль куни 5-нон заводи дарвозаси олдида 2 буханка нон ўғирлаган шу заводнинг ишчиси 1967 йилда туғилган Раъно Абдуллаевна Тошпўлатова ушланди.

48 тийинлик нонни қинғир йўл билан қўлга киритмоқчи бўлгани учун халқ судининг қарорига биноан Р. А. Тошпўлатовага 50 сўм миқдорида жарима солинди.

⊙ 2 март куни ҳар бири 20 литр бензинни сотмоқчи бўлган 3-механизация бошқармасининг ҳайдовчиси, 1942 йилда туғилган Николай Салимович Ўрозбоев ва шу бошқарманинг кранчиси Миркатим Ибрагимович Халиулинлар ушланди.

Халқ судининг қарори билан уларнинг ҳар бирига 20 сўмдан жарима солинди.

⊙ Шу куни 1-нон-булка комбинати территориясидан чиқаверишда нархи 1 сўм 40 тийинлик 10 дона булочка ўғирлаган пенсионер 1920 йилда туғилган Ҳосил Соатов ушланди.

Халқ суди қарори билан Ҳ. Соатовга 30 сўм жарима солинди.

З. НАЖМИТДИНОВ.

Редактор
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА

тез кунда

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий таваллудининг 100 йиллигига

ҲАМЗА асари

«Паранжи сирлари»

(драма)

Режиссёр — А. ГАМИРОВ

РАССОМ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофоти лауреати Г. БРИМ.

СПЕКТАКЛНИНГ БАДИИЙ РАҲБАРИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Б. ЙЎЛДОШЕВ.

Турист

ТУРИСТИК-ЭКСКУРСИЯ ПУТЁВКАЛАРИ СОТИШ БЮРОСИ

Совет Иттифоқи шаҳарлари бўйлаб

саёҳатга таклиф қилади

— ВОЛГОГРАД, 3 апрелдан 7 апрелгача; 7 апрелдан 9 апрелгача.

— МОСКВА, 3 апрелдан 7 апрелгача, 10 апрелдан 14 апрелгача, 17 апрелдан 21 апрелгача, 30 апрелдан 3 майгача. Баҳоси — 224 сўм.

— ОДИНЦОВО, 3 апрелдан 7 апрелгача.

— ИРПЕНЬ (Киев), 6 апрелдан 10 апрелгача, 27 апрелдан 1 майгача. Баҳоси — 229 сўм.

— КАЛИНИНГРАД (Москва области), 7 апрелдан 11 апрелгача, Баҳоси — 208 сўм.

— ПУШЧА-ВОДИЦА (Киев), 8 апрелдан 12 апрелгача.

— КРАСНОГОРСК (Москва области), 8 апрелдан 12 апрелгача.

— РОСТОВ-ЯРОСЛАВСКИЙ, 16 апрелдан 20 апрелгача, 30 апрелдан 4 майгача.

— ВЛАДИМИР, 17 апрелдан 21 апрелгача.

— ВЕНТСПИЛС-ДОБЕЛЕ, 27 апрелдан 3 майгача. Баҳоси — 270 сўм.

— ХИМКИ, 28 апрелдан 2 майгача.

— ОЛМАОТА, 29 апрелдан 3 майгача. Баҳоси — 133 сўм.

— КРЕМЕНЧУГ 29 апрелдан 3 майгача. Баҳоси — 220 сўм.

— ТБИЛИСИ, 24 апрелдан 28 апрелгача.

— НИКОЛАЕВ (Одесса), 13 апрелдан 17 апрелгача. Баҳоси — 247 сўм.

— МИТИШЧИ (Москва области), 7 апрелдан 11 апрелгача, 21 апрелдан 25 апрелгача. Баҳоси — 213 сўм.

— ЗАГОРСК (Москва области), «Торбеево кўли» туристик базасида, 24 апрелдан 28 апрелгача.

Самолёт билан бориш ва қайтиш, овқатланиш, жойлашиш ва экскурсия хизмати кўрсатиш харажатлари путёвка қийматига киради.

Барча саволлар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент-11, Навоий кўчаси, 69«а» уй. (Метронинг «Пахтакор» станцияси). Телефон: 44-11-97.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА «ВТОРЧЕРМЕТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

иқтисод бўйича директор ўринбосари

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда махсус олий-маълумотли ва камида 5 йил раҳбарлик лавозимларида ишлаган кишилар қатнаша оладилар.

Аризалар — эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун мобайнида қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 154-алоқа бўлими, Сергели саноат зонаси, кадрлар бўлими.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/III да **Икки дил достони**, 16/III да **Князь Игорь.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/III да **Юлдузли тунлар.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/III да **Тошболта ошиқ**, 16/III да **Хотинимнинг эри.**

Кино

15 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ТАНИШИШ» (18.30, 20.45, катта зал); «КИЧИК ВЕРА» (17, 19.30, кичик зал).

Чайка — «ҚОЧОҚЛАР» (18.30, 20.45).

Ватан — «ГАНГ, СУВЛАРИНГ ЛОЙҚАЛАНДИ» (18, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (18.30, 21.00).

Нукус — «БЎРИ УЯСИ» (18.30, 20.45 ўзбек тилида)

Восток — «ИГНА» (18.30, 20.45).

Қозоғистон — «ҚОЧОҚЛАР» (ҳар соатда).

Москва — «ҚОЧОҚЛАР» (17, 20, 19.00); «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (20.40).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ИГНА» (жуфт соатларда).

16 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ТАНИШИШ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45, катта зал); «КИЧКИНА ВЕРА» (12, 14.30, 17, 19.30, кичик зал).

Чайка — «ДИСКЖОКЕЙ (11, 14.30); «ҚОЧОҚЛАР» (12.45 16.15, 18.30, 20.45).

Ватан — «ГАНГ, СУВЛАРИНГ ЛОЙҚАЛАНДИ» (12, 15, 18, 21.00); «ГЕНЕРАЛ БУВИ» (10, 14, 16, 18, 20.00, ўзбек тилида).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Нукус — «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

С. Раҳимов номли — «СЕВГИ АФСОНАСИ» (11, 14, 17, 20.00, ўзбек тилида).

Восток — «ИГНА» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

К. Ёрматов номли — «УЧ МУШКЕТЕР МИСОЛИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00)

Қозоғистон — «ҚОЧОҚЛАР» (ҳар соатда).

Москва — «ҚОЧОҚЛАР» (13.20, 17.20, 19.00); «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (11, 15, 20.40).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ИГНА» (жуфт соатларда).

Автомат-жавоб берувчи телефонлар:

Дружба — 67-96-17
Ўзбекистон ССР 25 йиллиги — 53-65-87
С. Раҳимов номли — 48-46-71
Ҳамза номли — 91-10-51
Тинчлик — 58-36-16
Искра — 39-14-59

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг томошалари** (18/III да 16, 19.00 да; 19/III да 12, 15, 18.00 да).

Собир Раҳимов район халқ таълими бўлими ва касаба союз комитети ҳамда 11-мактаб коллективи шу мактабнинг собиқ ўқитувчиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Раҳим СИДДИҚОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; социал проблемалар — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32.54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади. Тиражи — 126.670

Р — 09629.

Ички саҳифаларга 18.30 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим).

Б. 2072.

Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10